

Tilinpäätös 2019

Yhtymähallitus 3.3.2020

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus 2019	4
1.1	Toiminta ja talous	4
1.1.1	Kuntayhtymän johtajan katsaus	4
1.1.2	Hallinto	5
1.1.3	Henkilöstö.....	7
1.1.4	Asiakastyytyväisyys.....	9
1.1.5	Olenaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	10
1.2	Selonteko sisäisestä valvonnasta	10
1.2.1	Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen	10
1.2.2	Tavoitteiden toteutuminen, varojenkäytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus	10
1.2.3	Riskienhallinta.....	10
1.2.4	Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta	11
1.2.5	Sopimustoiminta.....	11
1.2.6	Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä	11
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	12
1.3.1	Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoteen talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä.....	15
1.3.2	Toiminnan rahoitus.....	15
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	17
1.5	Kuntayhtymän kokonaistulot ja -menot.....	19
1.6	Tilikauden tuloksen käsittely	19
2.	Talousarvion toteutuminen.....	20
2.1	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tulosalueittain.....	21
2.1.1	Hallinto- ja tukipalvelut	21
2.1.2	Sosiaalipalvelut	23
2.1.3	Ikäihmisten palvelut	26
2.1.4	Terveyspalvelut.....	31
2.1.5	Investoinnit.....	35
2.2	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	36
2.2.1	Käyttötalouden toteutuminen tulosalueittain	36
2.2.2	Jäsenkuntien rahoitusosuudet	38
2.2.3	Tuloslaskelman toteutuminen.....	39
2.2.4	Investointiosan toteutuminen.....	40
2.2.5	Rahoitusosan toteutuminen.....	41
3.	Tilinpäätöslaskelmat.....	42
3.1	Tuloslaskelma	42
3.2	Rahoituslaskelma.....	43

3.3	Tase.....	44
4.	Liitetiedot	46
4.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	46
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	47
4.2.1	Toimintatuotot tulosalueittain	47
4.2.2	Toimintakulut tulosalueittain	48
4.2.3	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista	49
4.2.4	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta tilinpäätöksessä	51
4.3	Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot	51
4.3.1	Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	51
4.3.2	Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti	51
4.3.3	Oman pääoman erittely.....	53
4.3.4	Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät.....	54
4.4	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	54
4.4.1	Henkilöstön lukumäärä 31.12.....	54
4.4.2	Tilikauden henkilöstökulut	54
4.4.3	Tilintarkastajan palkkiot	55
4.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	55
4.5.1	Leasingvastuiden yhteismäärä	55
4.5.2	Vastuusitoumukset.....	55
5.	Tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	56
5.1	Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset.....	56
5.2	Tilinpäätösmerkintä.....	57
6.	Luettelot ja selvitykset.....	58
6.1	Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista.....	58
6.2	Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	58
7.	Tilasto-osa.....	59
7.1	Palvelujen käyttö jäsenkunnittain ja tehtävittäin 2011 - 2019	59
7.2	Suoritehinnat 2012 - 2019 tehtävittäin	62
7.3	Jäsenkuntien kuntaosuuksien menokehitys 2012 - 2019.....	64

1. Toimintakertomus 2019

1.1 Toiminta ja talous

1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Strategisesti toimintavuoden 2019 aikana panostettiin erityisesti asiakkaiden palvelujen kehittämiseen Asiakas ensin – arvon mukaisesti. Tässä painotettiin palvelujen saatavuutta ja hyvää asiakaskokemusta. Selkeästi toimintavuoden aikana on nähtävissä, että asiakaspalautteet ovat parantuneet ja tyytymättömyys saatuun palveluun asiakkaiden keskuudessa vähentynyt. Taloudellisesti toimintavuosi oli haasteellinen ja se oli nähtävissä jo vuoden 2018 lopulla, kun talousarviota valmisteltiin. Talousarvio 2019 tehtiin ensimmäisen kerran kahden jäsenkunnan mallin mukaiseksi. Iso osa mm. sosiaalipalveluiden ja terveystalouden tuotetuista toiminnoista oli integroitu tuottamaan palveluita kolmelle jäsenkunnalle ja sen vuoksi yhden jäsenkunnan osuutta vastaavien kustannusten erottamisen arviointi oli haasteellista. Toisaalta jo tällöin oli tiedossa suuri palvelutarpeiden kasvu, joka liittyy erityisesti ikäihmisten määrän kasvamiseen.

Toimintavuoden 2019 aikana Kuntayhtymän toimintaa on sopeutettu kahden jäsenkunnan malliin siten, että kaikkia toimintoja on tarkasteltu kriittisesti. Kevään aikana käytiin yhteistoimintalain mukainen neuvottelukierros. On kuitenkin huomioitava, että voimakkaasti kasvava asiakkaiden palvelutarve, erityisesti ikäihmisten palveluissa on osaltaan vastaamassa siihen, että kustannustaso nousee. Sen vuoksi on haasteellista arvioida onnistuttiinko yhteistoimintaneuvotteluissa riittävän hyvin, koska joka tapauksessa kustannustaso olisi noussut ikäihmisten sekä osittain myös sosiaalipalveluiden asiakkaiden tarpeiden kasvaessa. Terveystalouden palveluissa on toimittu ensimmäinen kokonainen vuosi uudella palvelurakenteella. On todettava, että palvelurakennemuutos on onnistunut. Asiakkaiden palveluiden saanti ja laatu ovat parantuneet sekä myös taloudellisesti terveystaloudet on päässyt laskeviin kustannuksiin.

Henkilöstökulut ovat merkittävät Kuntayhtymä Kaksineuvoisen kulurakenteessa. Tämän vuoksi koko toimintavuoden ajan on pyritty hyvin tarkkaan henkilöstön käytön organisointiin ja kokonaissuunnitteluun. Jokainen avoimeksi tullut virka ja toimi on arvioitu ja sen myötä koko toimintavuoden ajan on yksittäisiä toimia ja virkoja lopetettu, kun niitä on avoimeksi tullut. Lisäksi kuntayhtymässä tehdään jatkuvasti henkilöstöresurssin siirtämistä asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti eri yksiköistä toisiin. Tämä henkilöstön käytön kokonaisuuden organisointi on ollut ja tulee olemaan yksi oleellinen toimintatapa taloudellisessa toiminnassa. Myös henkilöstön työhyvinvointiin on pyritty erilaisin keinoin kiinnittämään vahvaa huomiota. Sairaslomamäärät ovat runsaat, vaikkakin ihan loppuvuodesta hiukan tasoittuivat. Sairaslomien suurta määrää selittävät osittain pitkäaikaiset ja vakavat sairastumiset, mutta niissä näkyvät myös palvelutarpeen kasvuun liittyvät vajavaiset resurssit osassa organisaation yksiköistä ja sitä kautta henkilöstön kuormittuminen. Henkilöstön työhyvinvointia on pyritty systemaattisesti kehittämään. Syksyllä aloitettiin erityinen projekti työhyvinvoinnin kehittämiseen ja loppuvuodesta toteutettiin henkilöstön työhyvinvointikysely. Nämä luovat pohjaa työhyvinvoinnin kehittämistyölle seuraavalle toimintavuodelle.

Taloudellisesti ei päästy talousarvion mukaiseen lopputulokseen. Erityisesti siihen vaikuttivat palvelutarpeen kasvu (ikäihmisten palvelut) sekä osittain vajavaisista resursseista johtuvat ostopalveluiden käyttö (sosiaalipalveluissa). Terveystalouden tulosta huononsi oman toiminnan osalta tuottojen vähentyminen. Tämä johtuu pääosin työterveyshuollon tuottojen vähentymisestä sekä Lappajärven poisjäännin että Kauhavan kaupungin työterveyshuoltopalveluiden ostamisen lopettamisen vuoksi. Lisäksi terveystalouden sairaalaosaston kuormitus on kotisairaalan vuoksi ollut vähäisempää ja siten myös tuotot alittuivat. On kuitenkin huomioitavaa, että kotisairaala palveluna on kunnalle huomattavasti halvempaa kuin osastohoito, joten kokonaisuudessa myös kulupuolelta on säästetty kotisairaalan avulla n. 2 miljoonaa euroa. Koko Etelä-Pohjanmaan alueella erikoissairaanhoidon kulut kasvoivat 7,1 % vuoteen 2018 verrattuna. Tämä on äärettömän huolestuttavaa, huomioiden kuntien taloudelliset tilanteet. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen ta-

lousarviossa vuodelle 2019 erikoissairaanhoidon on arvioitu alun pitäen hyvin optimaalisesti, mutta huolestuttavaa on myös, että tässä kuntien taloustilanteessa erikoissairaanhoidon ei pysty yhtään sopeuttamaan kustannuksiaan. Selkeästi kuitenkin Kuntayhtymä Kaksineuvoisen omat toiminnot erikoissairaanhoidon kustannusten kasvun estämiseksi ovat onnistuneet, mutta edelleen tarvittaisiin erikoissairaanhoidon omien toimintojen kehittämistä, että kustannusten laskua voidaan saada. Vuodelle 2020 on pyritty edelleen lisäämään omia keinoja esh-kustannusten hillitsemiseksi.

Vuoden 2019 toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen suunta on ollut hyvin epäselvää lähes koko vuoden 2019 ajan, joten Kuntayhtymässä on keskitytty voimakkaaseen oman toiminnan kehittämiseen sekä palvelujen laadun kehittämiseen kustannus- tehokkaasti. On huomioitavaa, että kehittämistyötä on tehty pitkäjänteisesti koko toimintavuoden aikana vaikka johtoryhmän jäsenistössä on ollut vaihtuvuutta. Sosiaalipalvelujen johtajan sijainen on vaihtunut vuoden aikana sekä kuntayhtymän johtaja vaihtui marraskuussa 2019.

Kehittämistoimista löytyy esimerkkejä joka tulosalueelta: Sosiaalipalveluissa lasten ja perheiden palveluihin liittyvä kehittäminen on jatkunut ja juurtunut entisestään. Merkittävimpana oli sosiaalihuoltolain mukaisen perhesosiaalityön ja lastensuojelun tiimien eriyttäminen. Lasten ja perheiden palveluiden sosiaalityöntekijä – resurssipula helpottui loppuvuodesta. Aikuissosiaalityössä sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli vakiinutettiin käyttöön. Ikäihmisten palveluissa on toimintavuoden aikana panostettu vuoro- ja arviointipaikkojen keskittämiseen Artturintuvalle ja Evijärven Päkintupaalle. Vuoro- ja arviointipaikkoihin liittyviä prosesseja on kehitetty ansiokkaasti ja pystytty siten osaltaan kehittämään myös sairaalahoidon jatko- hoitoa. Lisäksi ikäihmisten palveluissa on laajennettu lääkkeiden annosjakelua, ja siten toisaalta lisätty lää- keturvallisuutta ja vapautettu hoitohenkilöstön työaika muihin hoitotyön osa-alueisiin. Moniammatillisuutta on lisätty ikäihmisten palveluissa edelleen siten, että tehotetussa palveluasumisessa on aloittanut toimintavuoden aikana kaksi geronomiaa. Terveyspalveluissa aloitettiin maksuton ehkäisy vuoden alussa sekä tehostettiin edelleen osaston ja kotisairaalan toimintaa ja valmisteltiin seuraavana vuonna aloitettavaa poliklinikoiden uudistusta. Tukipalveluissa tehtiin merkittävää säästötoimenpiteitä ottamalla siivoustoiminta omaksi toiminnaksi viiden yksikön osalta. Lisäksi kaikkia tulosalueita koskevana oli Kauhavan keskustaan tulevan Hyvinvointikeskus – hankkeen hankesuunnittelu, joka toteutettiin toimintavuoden aikana.

Yhteenvedon voidaan todeta, että koko toimintavuoden aikana on tehty merkittäviä kehittämistoimia, joiden avulla taloudellista tulosta on saatu paremmaksi vaikkakin se edelleen on huolestuttava. Tämän vuoksi jo toimintavuoden lopussa oli selvää, että heti uuden alkaessa aloittaa myös talouden tasapainottamistyöryhmä. Tulevaisuudessa tarvitaan rohkeita päätöksiä siihen, miten selvittää taloudellisesti tilanteessa, jossa ikäihmisten määrä kasvaa, lasten määrä vähenee sekä myös verotulot vähenevät. Tässä tarvitaan kuntayhtymän, erikoissairaanhoidon ja jäsenkuntien hyvää yhteistyötä sekä yhteen hiileen puhaltamista.

1.1.2 Hallinto

Kuntayhtymän toimielimiä ovat yhtymähallitus, yhtymäkokous, yksilöjaosto ja tarkastuslautakunta. Yhtymähallitus on kuntayhtymän kuntalain 81 § 1 momentin mukainen toimielin. Yhtymähallitus vastaa kuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta. Yhtymäkokous on toimielin, joka kokoontuu vain silloin, jos osakaskuntien valtuustojen kuntayhtymää koskevat päätökset eivät ole yhtäpitäviä. Kuntayhtymän palvelutuo- tanto on jaettu tulosalueisiin, tulosityksiköihin ja tehtäviin. Kuntayhtymän operatiivisena johtajana toimii kuntayhtymän johtaja.

Lappajärven erottua kuntayhtymästä 1.1.2019 Evijärven ja Kauhavan valtuustot ovat yhtäpitävin päätöksin päättäneet muuttaa yhtymähallituksen kokoonpanoa siten, että Lappajärveltä vapautuvat paikat täytetään Evijärven edustajilla ja että tarkastuslautakunnan Lappajärveltä vapautuvia paikkoja ei täytetä.

Lisäksi Kuntayhtymän toimielimiin lisättiin kuntalain edellyttämä erikseen koolle kutsuttava yhtymäkokous niitä tapauksia varten, jolloin kuntayhtymän osakkaiden valtuustojen päätökset eivät ole yhtäpitäviä.

1.1.2.1 Yhtymähallitus

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa edustaa yhtymähallitus, jossa on kaksitoista jäsentä. Jäsenkuntien kunnanvaltuustot valitsevat toimikaudekseen kerrallaan kuntayhtymän yhtymähallituksen jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet (suluissa). Kauhavan kaupunki valitsee yhtymähallitukseen kahdeksan (8) jäsentä ja Evijärven kunta neljä (4). Vuoden 2019 aikana Evijärven yksi varsinainen paikka on ollut täyttämättä, koska Evijärven kunta ei ole valinnut neljättä jäsentä.

Tilikauden aikana yhtymähallituksen kokoonpano on ollut:

Kauhavalta	Matias Peltonen (Sinikka Syrjälä, 16.12. alkaen Marja-Leena Korpimäki) Mika Kankaansyrjä (Anastasia Budde) Heikki Korkealaakso (Tiina Roumio) Marita Mattila (Tuula Mäki-Fränti) Harri Ojanperä (Seppo Malmi) Jussi Pahkajärvi (Erkki Loukola) Timo Renko (Johanna Ratia, 11.11 alkaen Päivi Kangas)) Niina Övermark (Marita Kunnari)
Evijärveltä	Juha Alkio (Jari Anttikoski) Terhi Kultalahti (Alina Niemi) Ulla Lassila (Petteri Laukkonen)

Yhtymähallituksen puheenjohtajana on toiminut Jussi Pahkajärvi ja varapuheenjohtajana Juha Alkio. Esittelijänä yhtymähallituksen kokouksessa toimii kuntayhtymän johtaja. Yhtymähallitus kokoontui toimintavuoden aikana 13 kertaa käsittelemään yhteensä 154:ää asiaa.

1.1.2.2 Yksilöjaosto

Yksilöjaosto toimii sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä tarkoitettuna monijäsenisenä toimieli-
menä, jonka tehtävänä on yksilön oikeusturvan takaaminen. Yksilöjaoston muodostaa yhtymähallituksen
valitsevat viisi (5) jäsentä. Perussopimuksessa ei ole otettu kantaa paikkojen jakautumiseen jäsenkuntien
kesken, koska kyseessä ei ole poliittinen toimielin. Yksilöjaoston jäseninä ovat tilikaudella 2019 toimineet:

Juha Alkio (Jari Anttikoski)
Heikki Korkealaakso (Tiina Roumio)
Matias Peltonen (Sinikka Syrjälä, 16.12. alkaen Marja-Leena Korpimäki)
Timo Renko (Johanna Ratia, 11.11. alkaen Päivi Kangas)
Marita Mattila (Terhi Kultalahti)

Yksilöjaoston puheenjohtajana on toiminut Heikki Korkealaakso ja varapuheenjohtajana Juha Alkio. Yksilö-
jaoston esittelijänä toimii sosiaalipalvelujen johtaja. Yksilöjaosto kokoontui kertomusvuoden aikana 8 ker-
taa käsitellen 42:ta asiaa.

1.1.2.3 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja

Kuntayhtymän hallinnon ja talouden ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja
kuntalain ja tarkastussäännön mukaisesti. Tarkastuslautakunnan muodostaa jäsenkuntien kunnanvaltuusto-
jen valitsevat kuusi jäsentä. Kauhavan kaupunki valitsee neljä (4) jäsentä ja Evijärven kunta kaksi (2) jä-
sentä sekä heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ovat tilikaudella 2019 toimineet:

Kauhava	Vesa Autio (Kari-Veli Mäkelä) Taina Huhtala (Sirpa Kyyriäinen) Jan-Erik Sandvik (Arto Rinne) Aulikki Salo (Anna-Leena Ritala)
Evijärvi	Lauri Koivukangas (Ulla Lassila) Heli Saari (Aapo Kirsilä)

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana on toiminut Aulikki Salo ja varapuheenjohtajana Lauri Koivukangas. Tarkastuslautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 9 kertaa.

Kauhavan kaupunginvaltuusto valitsee tarkastuslautakunnan ehdotuksesta yhtymähallituksen toimikautta vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman tilintarkastajan, joka toimii tehtävässään virkavastuulla. Kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastajaksi on vuosille 2017 - 2021 valittu JHTT-yhteisö KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy (nyk. tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab). Vuonna 2019 vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Emma Paananen.

1.1.2.4 Johtoryhmä

Kuntayhtymän johtaja, tulosaluejohtajat sekä talousjohtaja ja kehittämispäällikkö kuuluivat hallintosäännön 7 §:n mukaan vuonna 2019 kuntayhtymän johtoryhmään. Johtoryhmän puheenjohtajana toimi kuntayhtymän johtaja ja sihteerinä kehittämispäällikkö. Vuoden 2020 alussa hallintosääntöä on muutettu siten, että johtoryhmään kuuluvat kuntayhtymän johtaja ja tulosaluejohtajat. Sihteerinä toimii johdon sihteerä.

Johtoryhmän jäsenet:

Kuntayhtymän johtaja	Antti Perkkalainen, 1.11.2019 alkaen Piia Kujala vs.
Sosiaalipalvelujen johtaja	Elisa Roimaa vs., 1.4.2019 alkaen Terhi Järvi vs.
Johtava ylilääkäri	Heidi Ojala
Ikäihmisten palvelualueen johtaja	Terhi Haapala
Hoitotyön johtaja	Piia Kujala, 1.11. alkaen Johanna Heino vs.
Talousjohtaja	Ilpo Koivisto
Kehittämispäällikkö	Pirjo Heino

Johtoryhmä kokoontui kertomusvuoden aikana 19 kertaa.

1.1.3 Henkilöstö

Kuntayhtymä julkaisee erillisen henkilöstökertomuksen, jossa henkilöstöön liittyviä asioita on avattu yksityiskohtaisemmin, joten toimintakertomuksessa vain pääkohdat.

31.12.2019 kuntayhtymän palveluksessa oli yhteensä 603 vakinaista henkilöä, joista kokoaikaisia oli 484 ja osa-aikaisia 119. Määräaikaisia oli yhteensä 141 henkilöä, joista kokoaikaisia 125, osa-aikaisia 13. Työllistettyjä henkilöitä oli 3. Yhteensä palveluksessa 31.12.2019 oli 744 henkilöä. Vuonna 2019 henkilöstön määrä henkilötyövuosina oli 661,9 (772,2 henkilötyövuotta vuonna 2018).

1.1.3.1 Henkilöstö tulosalueittain 31.12.

2019	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä	Osuus
Hallinto- ja tukipalvelut	63	12	75	10,1 %
Sosiaalipalvelut	86	26	112	15,1 %
Ikäihmisten palvelut	294	73	367	49,3 %
Terveyspalvelut	160	30	190	25,5 %
Yhteensä	603	141	744	100,0 %
2018	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä	Osuus
Hallinto- ja tukipalvelut	73	20	93	10,2 %
Sosiaalipalvelut	99	45	144	15,8 %
Ikäihmisten palvelut	350	106	456	50,2 %
Terveyspalvelut	172	44	216	23,8 %
Yhteensä	694	215	909	100,0 %

1.1.3.2 Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolojen määrä oli 14 353 (16 582 vuonna 2018) kalenteripäivää, jonka lisäksi oli tapaturmapäiviä yhteensä 880 (799) kalenteripäivää. Sairauspoissaolot olivat keskimäärin 21,7 (21,3) kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Edellisvuodesta henkilöstön sairauspoissaolot kasvoivat 0,4 pv/henkilötyövuosi.

Kuntayhtymän tavoitteena vuodelle 2019 oli saada sairauspoissaolot vähenemään, mutta merkittävästä panostuksesta huolimatta tavoitteeseen ei päästy.

1.1.3.3 Henkilökunnan täydennyskoulutus ja muu koulutus

Koko henkilöstön täydennyskoulutusta toteutui 832 pv (2 436 pv vuonna 2018) ja muuta koulutusta 259 (309) pv. Kaikki lääkkeiden kanssa tekemisissä olevat työntekijät suorittavat lääkehoidon kurssit tarvittavine näyttöineen vähintään viiden vuoden välein. Lääkehoidon osaamisen varmistaminen tällä tavalla lisää potilasturvallisuutta ja tuo laatua hoitotyöhön.

1.1.3.4 Läheltä piti- ja vaaratilanneilmoitukset

Henkilökunta on tehnyt vaara- tai uhkatilanteista haitallisten prosessien seurantajärjestelmän (HaiPro) kautta ilmoituksia potilasturvallisuus-, työturvallisuus- ja tietoturvaongelmista. HaiPro -ilmoituksia seurattiin systemaattisesti vuoden 2019 aikana. Ilmoitukset käsitellään yksiköissä, tulosalueella tai työsuojeluorganisaatioissa. Esimiehet ja/tai muu taho on käsitellyt ilmoitukset ja tehnyt tarvittavia toimenpiteitä. Kokonaisuudessa ilmoituksia tehtiin vuoden 2019 aikana 830 kpl. Tietoturvaongelmista johtuvia ilmoituksia oli kolme.

Potilasturvallisuusilmoituksia tehtiin 659 kpl. Näistä läheltä piti -tilanteita oli 117 ja tapahtui potilaalle -tilanteita oli 542. Yleisin tapahtumatyyppi oli lääkehoitoon liittyvät haittatapahtumat 41,7 %.

Työturvallisuutta koskevia ilmoituksia tehtiin vuoden aikana 168 kpl, joista 44 oli läheltä piti -tilanteita ja 124 työtaturmailmoituksia. Ilmoituksista 31,5 %:ssa oli kyse väkivallasta tekijänä sairautensa takia potilas. Muita syitä olivat mm. äkillinen psyykinen tai fyysinen kuormittuminen (17,3 %), putoaminen, kaatuminen, kompastuminen tai liukastuminen (16,1 %) ja pisto, viilto, hankauma tai leikkautuminen (8,9 %). Aiempaan verrattuna potilasturvallisuus- sekä tietoturvailmoitusten määrä on noussut ja työturvallisuusilmoitusten määrä on laskenut.

1.1.3.5 Tyhy-toiminta

Työhyvinvoinnin tukemiseen on panostettu koko toimintavuoden useilla eri tavoilla. Lisäksi työterveyshuoltoyhteistyötä on kehitetty koko vuoden ajan sekä lisäksi on panostettu varhaisen tuen – mallin käyttämiseen. Esimiehet käyttävät varhaisen tuen – mallia yhä sujuvammin arkijohtamisensa yhtenä keinona. Korvaavan työn malli on otettu käyttöön toimintavuoden aikana. Työhyvinvoinnin tukemiseksi kuntayhtymässä on käytössä ePassi-järjestelmä työntekijöiden liikunta- ja kulttuuriharrastusten tukemiseen ja edun arvo on vuosittain 150 euroa per työntekijä.

Syksyllä 2019 aloitettiin TASKU – projekti (=Töissä Asiat Kunnossa), jonka tavoitteena on tukea erityisesti töissä olevien työntekijöiden työhyvinvointia. Projektin tavoitteena on lisätä työntekijöiden hyvinvointia ja arvostusta sekä panostaa siihen, että töissä asiat olisivat kunnossa. Projekti aloitettiin syksyllä esimiestyöpajoilla, joissa vahvistettiin eri työhyvinvointijohtamisen toimintatapoja sekä yhtenäistettiin johtamisen suuntaviivoja. Työpajojen pohjalta luodaan Kuntayhtymä Kaksineuvoisen työhyvinvointijohtamisen opas, joka tullaan julkaisemaan alkuvuodesta 2020. Projektiin liittyen toteutettiin Työterveyslaitoksen Mitä Kuu-luu – työhyvinvointikysely marraskuussa 2019. TASKU-projekti jatkuu koko vuoden 2020 ajan.

1.1.3.6 Työsuojelutoiminta

Työsuojelun toiminta on jatkunut aktiivisena ja toiminnan painopisteiksi on valittu tiedottaminen ja jalkautuminen yksiköihin, tapaturmien estäminen ja työntekijöiden henkisen hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. YT-toimikunta kokoontui 10 kertaa ja sisäilmatyöryhmä piti 5 kokousta, joissa käsiteltiin toimitilojen sisäilmaan liittyviä huolia.

Aluehallintovirasto jatkoi aktiivisesti tarkastuksia yksiköihin ja painopisteenä oli erityisesti työntekijöiden psykososiaalinen kuormitus. Saadut ohjeistukset ja toimenpiteet on huomioitu toimipaikkojen ohjeistuksissa.

1.1.4 Asiakastyytyväisyys

Asiakaspalautteiden keräämisen tavoitteena on saada tietoa Kuntayhtymä Kaksineuvoisen toiminnasta, toimintojen kehittämistä sekä asiakkaiden tarpeista toimintojen ja palvelujen suhteen. Asiakkaat voivat jättää palautetta sähköisesti Kuntayhtymän verkkosivujen kautta jokaisesta yksiköstä. Lisäksi osassa yksiköissä on asiakaspalautelaatikko, johon voi jättää kirjallisena palautteen. Asiakkaat antavat palautetta myös puhe- ja sähköpostitse yksiköiden esimiehille. Palautteet käsitellään yksiköissä.

Sähköisesti asiakaspalautetta voi antaa verkkosivujen kautta olevalla Qpro -asiakaspalauteportaalista kautta. Qpro on Etelä-Pohjanmaalla alueellisesti käytössä oleva asiakaspalauttejärjestelmä. Qpro-järjestelmä soveltuu erityisesti terveydenhuollon yksiköiden asiakaspalautteiden keräämiseen, vaikkakin sitä voidaan hyödyntää koko kuntayhtymässä.

Kuntayhtymässä laaditaan asiakaskertomus vuodelta 2019, jossa käydään tarkemmin läpi asiakkuuksia, niiden hoidon laatua ja kehittämistä.

1.1.5 Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Ei olennaisia tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen.

1.2 Selonteko sisäisestä valvonnasta

Yhtymähallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskien hallinta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäinen valvonta on ollut tavanomaista johtavien viranhaltijoiden ja kuntayhtymän johtajan suorittamaa valvontaa. Tulosalueet ovat arvioineet sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyttä yksiköissään. Kuntayhtymän sisäisen valvonnan ohjeistusta ja kontroleja arvioidaan jatkuvasti ja ohjeistusta täsmennetään tarpeen mukaan. Kuntayhtymän hallitus on hyväksynyt päivitetyn sisäisen valvonnan ohjeen 21.1.2020.

1.2.1 Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntayhtymän tehtävänä on perussopimuksen mukaan tuottaa kansanterveystyön ja sitä täydentävien lakien mukaiset terveydenhuollon palvelut sekä sosiaalihuoltolaissa ja sitä täydentävissä erityislaeissa tarkoitettuja palveluita ja tukitoimenpiteitä jäsenkuntien asukkailla.

Kaikessa toiminnassa on noudatettu lakeja ja niiden täytäntöönpanosta annettuja määräyksiä. Toiminnassa on noudatettu myös hyvää hallintotapaa. Toimintaelinten tai viranhaltijain toimintaan ei ole tilikauden aikana kohdistunut kunnallisvalitusta, syytteen asettamista tai muuta oikeusseuraamusta. Asianajajan palveluita on käytetty työoikeudellisissa prosesseissa.

1.2.2 Tavoitteiden toteutuminen, varojenkäytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Hallintosäännön mukaan raportointi yhtymähallitukselle tulee suorittaa neljännesvuosittain. Raportissa tulee antaa hallitukselle selvitys toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen toimintaraportit on laadittu ajallaan ja esitetty yhtymähallitukselle. Koko vuoden raportointi tapahtuu tilinpäätöksessä.

Varojenkäytön valvonta kuuluu jokaiselle esimiehelle oman yksikkönsä osalta. Varojen käytössä ei ole havaittu epäselvyyksiä.

1.2.3 Riskienhallinta

Kuntayhtymän omaisuusvakuutus, moottoriajoneuvovakuutukset, vastuu- ja keskeytysvakuutukset sekä hallinnon vastuuvakuutus on yhtymähallituksen päätöksen mukaisesti järjestetty If -vahinkovakuutusyhtiö

Oy:ssä. Lakisääteinen tapaturmavakuutus on järjestetty keskinäinen vakuutusyhtiö LähiTapiolassa. Kuntayhtymällä on sopimus vakuutusmeklariliike Semita Oy:n kanssa. Semita Oy hoitaa pyydettyä vakuutusten kilpailutukset ja antaa neuvontaa ja opastusta vakuutusasioiden hoidossa.

Kuntayhtymän toiminnan kannalta merkittävimmät riskit liittyvät henkilöstöön sekä tietoliikenteeseen. Sosiaalipuolella joistakin ammattihenkilöistä on pulaa ja tämä on aiheuttanut vaikeuksia virkojen ja toimien täytössä. Ammattihenkilöiden pula on johtanut siihen, että varsinkin lastensuojelussa asiakasmäärät per työntekijä ovat nousseet yli suositusten. Tilikauden loppua kohden tilanne on parantunut, koska avoimilla virkoista on pystytty täyttämään. Pulaa ammattihenkilöistä alkaa esiintyä myös muilla kuntayhtymän toimintasektoreilla, mutta toistaiseksi avoimiin toimiin on saatu hyvin hakijoita.

Tietohallinnossa on selkeä henkilöstöriski, koska kuntayhtymässä on vain yksi päätoiminen tietohallinnon työntekijä (atk-käyttöpäällikkö) ja hänenkin työpanoksestaan osa on ollut myytyä Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille. Riskiä pienentää se, että tietohallintopalveluja ostetaan ulkopuolelta ja yhä enemmän käytetään maakunnan yhteisiä tietojärjestelmiä, joissa on maakuntatasoinen keskitetty järjestelmä.

Henkilöstön turvallisuuteen on kiinnitetty huomioita laatimalla ohjeistus yksintyöskentelyä varten ja terävien esineiden turvallisesta käsittelystä.

Tietojärjestelmien ja tietoliikenteen toimivuus ovat keskeisessä asemassa potilasturvallisuudessa ja kuntayhtymän toiminnassa. Maakunnan yhteinen potilastietojärjestelmä ja kahdennettu tietoliikenneverkko pienentävät tietoliikenteen toimivuuteen liittyviä riskejä.

1.2.4 Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Tulosaluejohtajat ja viime kädessä kuntayhtymän johtaja vastaavat siitä, että hankinnat ovat hankintalain säännösten mukaisia.

1.2.5 Sopimustoiminta

Kuntayhtymän johtaja hyväksyy sopimukset, joiden taloudellinen tai muu merkitys ei ole sellainen, että asian käsittelemistä yhtymähallituksen kokouksessa on pidettävä tarpeellisenä. Sopimusten valmistelusta vastaa näin ollen kaikilta osin viime kädessä kuntayhtymän johtaja. Tulosaluejohtajat omalta osaltaan valvovat sopimusehtojen noudattamista ja vanhenemisaikoja. Kuntayhtymän tekemillä sopimuksilla ei ole ollut sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita sopimusta tehdessä ei ole ennakoitu.

1.2.6 Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kuntayhtymän johdon ja esimiesten tehtävänä on varmistaa sisäisen valvonnan ja tarkastuksen riittävyys.

Sisäinen tarkastus on tilikauden aikana ollut tavanomaista johtavien viranhaltijoiden ja kuntayhtymän johtajan suorittamaa valvontaa.

Sisäisen tarkastuksen palveluja ostetaan tarvittaessa tarkastusyhteisöiltä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kuntayhtymän toimintatuotot olivat vuonna 2019 yhteensä 84,8 miljoonaa euroa, josta kuntien vuoden 2019 toiminnasta kertyneet myyntituotot olivat 76,7 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ilman kuntien maksuosuuksia olivat 8,1 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen talousarvion toteutumaprosentti oli 106,4 prosenttia. Toimintatuotot ilman kuntien maksuosuuksia olivat 0,6 miljoonaa euroa pienemmät kuin talousarviossa. Kuntien maksosuudet olivat 5,7 milj. euroa suuremmat kuin talousarviossa ennakoitua.

Kaikilla palvelualueilla kuntamaksosuudet ylittivät arvioidun. Suurimpina syinä ylityksiin olivat liian optimistiset arviot kustannusten sopeutusmahdollisuuksista Lappajärven kunnan erottua kuntayhtymästä. Lisäksi väestön ikääntymiseen liittyvät palvelutarpeet kasvoivat ennakoitua enemmän.

Sosiaalipalveluissa suurimmat ylitykset olivat henkilöstökuluissa ja palveluiden ostoissa. Palveluostot kasvoivat sekä vammaisten että mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa. Henkilöstökulut kasvoivat sen takia, että valitun linjan mukaisesti ennaltaehkäisevien palveluiden resursseja vahvistettiin ja siten hillitään ostopalveluiden kustannuksia tulevaisuudessa.

Terveyspalveluissa toiminnan tuotot jäivät merkittävästi talousarviosta. Syinä tähän olivat kotisairaalan tehokas toiminta, joka säästi kustannuksia, mutta näkyi myös akuuttiosaston hoitopäivämaksujen alenemisenä ja työterveyshuollon maksutuottojen väheneminen. Oman toiminnan kustannukset kokonaisuutena olivat talousarvion mukaiset (99 % talousarviosta). Vuoden 2019 talousarviossa oletettiin erikoissairaanhoidon kulujen laskevan vuoden 2018 ennätystasolta, mutta kulut kasvoivat ja ylitys talousarvioon verrattuna oli huomattava (2,9 M€).

Ikäihmisten palveluiden nettokustannukset ylittivät talousarvion 0,9 miljoonaa euroa (5,5 %). Suurin syy kustannusylitykseen olivat henkilöstökulut. Talousarviossa ennakoitua noin 20 henkilön vähennystä ei voitu toteuttaa palvelutarpeen kasvun takia. Toisaalta palvelutarpeen ennakoitua voimakkaampi kasvu myös lisäsi palvelualueen toimintatuottoja noin 0,2 M€. Vuoden 2019 talousarviossa asetettiin myös kunnianhimoiset tavoitteet asiakaspalvelu- ja palvelusetelikustannusten hillintään ja tämä tavoite toteutui kokonaisuutena hyvin.

Kuntayhtymän toimintakulut olivat vuonna 2019 yhteensä 84,7 miljoonaa euroa. Toimintakulujen talousarvion toteutumaprosentti oli 106,4. Edellisvuoden 96,4 miljoonasta eurosta toimintakulut laskivat 11,7 miljoonaa euroa Lappajärven eron takia.

Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista on 37,3 prosenttia. Oman toiminnan kuluista henkilöstökulujen osuus on 56,8 (edellisvuonna 67,0) prosenttia. Vuonna 2019 kuntayhtymän henkilöstökulut olivat 31,6 miljoonaa euroa ja talousarvion toteutumaprosentti oli 105,3.

Vuonna 2019 asiakaspalveluiden ostot olivat 37,5 miljoonaa euroa, talousarvion toteutumaprosentti oli 109,3. Asiakaspalveluihin sisältyvät erikoissairaanhoidon kulut olivat 27,7 miljoonaa euroa ja toteutumaprosentti 111,6. Vammaispalvelun erityispalvelujen ostot olivat 1,3 miljoonaa euroa ja ylittivät talousarvion 14,6 prosentilla.

Muiden palvelujen ostot olivat 7,8 miljoonaa euroa ja kustannukset olivat talousarvion mukaiset, toteutumaprosentti 99,7.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot olivat 2,6 miljoonaa euroa ja ylittivät talousarvion 2,4 prosentilla pääasiassa hoitotarvikejakelun kustannusten kasvun takia.

Avustukset olivat 2,7 miljoonaa euroa ja ylittivät 2,5 miljoonan talousarvion 7,5 prosentilla. Ylityksen syynä oli palvelusetelikustannusten kasvu.

Muut toimintakulut olivat 2,3 miljoonaa euroa ja talousarvion toteumaprosentti oli 106,6 prosenttia. Ylityksen suurimpana syynä olivat kiinteistöjen vuokratulujen kasvu sen takia, että Kauhavan ja Korttesjärven kiinteistöt siirrettiin Kauhavan kaupungin omistukseen. Vuokratulujen kasvua vastaava säästö toteutui poistojen alenemisena. Lisäksi luottotappioita kirjattiin nettona 27 tuhatta euroa.

Tilikauden rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärä oli 15,6 tuhatta euroa ja poistot olivat 0,2 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 15 460,53 euroa.

TULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT (1000 eur)			
		2019	2018
TOIMINTATUOTOT			
	Myyntituotot	79 091	89 567
	Maksutuotot	4 441	5 273
	Tuet ja avustukset	433	593
	Muut toimintatuotot	868	1 229
	TUOTOT YHTEENSÄ	84 833	96 661
TOIMINTAKULUT			
	Henkilöstökulut		
	Palkat ja palkkiot	-25 473	-28 931
	Henkilösivukulut		
	Eläkekulut	-5 093	-5 481
	Muut henkilösivukulut	-1 043	-1 219
	Palvelujen ostot		
	Asiakaspalvelujen ostot	-37 574	-42 064
	Palvelujen ostot	-7 831	-9 126
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
	Ostot tilikauden aikana	-2 653	-3 213
	Avustukset	-2 740	-3 356
	Muut toimintakulut	-2 272	-2 987
	KULUT YHTEENSÄ	-84 679	-96 377
	TOIMINTAKATE	155	284
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT			
	Korkotuotot	10	20
	Muut rahoitustuotot	7	6
	Muut rahoituskulut	-2	-1
	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	16	25
	VUOSIKATE	170	309
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
	Suunnitelman mukaiset poistot	-159	-298
	Käyttöom. myyntivoit. Ja -tapp	4	
	Yhteensä	-155	
	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	15	12
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
	Toimintatuotot/toimintakulut, %	100,2	100,3
	Vuosikate/poistot, %	107,3	103,9
	Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista		
	= 100 * Toimintatuotot/(Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)		
	Vuosikate prosenttia poistoista		
	= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset		

1.3.1 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoteen talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 15 460,53 euroa eikä kuntayhtymän taseessa ole kertyneitä alijäämiä.

Kuntayhtymän palvelurakennetta ja toimintaa on määrätietoisesti uudistettu ja tehostettu viimeisten vuosien aikana. Tästä huolimatta ikäihmisten määrän ja hoivatarpeen ennustettu kasvu tulee asettamaan kuntayhtymän taloudelle suuria paineita ja pysyminen vuoden 2020 talousarviossa vaikuttaa hyvin haasteelliselta.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Kuntayhtymän investoinnit olivat 229.815,00 euroa ja lisäksi käyttöomaisuutta luovutettiin peruspääoman palautusta vastaan 492.924,00 euroa. Näin varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta oli 433.317,23 euroa. Investoinnit katettiin omalla tulorahoituksella. Kassan riittävyys oli 19 päivää 31.12.2019.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (1000 EUR)				
			2019	2018
Toiminnan rahavirta				
	Vuosikate		170	309
Investointien rahavirta				
	Investointimenot		-230	-65
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		493	
Toiminnan ja investointien rahavirta			433	244
Rahoituksen rahavirta				
	Peruspääoman muutokset		-589	
	Muut maksuvalmiuden muutokset			
	Toimeksiantojen varat			
	Toimeksiantojen pääomat		-22	-11
	Vaihto-omaisuuden muutos		1	-1
	Saamisten muutos		-978	-4 424
	Korottomien velkojen muutos		-346	337
	Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä		-1 344	-4 099
Rahoituksen rahavirta			-1 933	-4 099
Rahavarojen muutos			-1 499	-3 855
Rahavarojen muutos taseesta			-1 499	-3 855
Rahavarat 1.1.			6 022	9 878
Rahavarat 31.12.			4 523	6 022
Rahavarojen muutos taseesta			-1 499	-3 855

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		2019	2018
	Toimintakulut	-84 679	-96 377
	Korkokulut	-2	-1
	Investointimenot	-230	-65
	Kassastamaksut tilikaudella	-84 911	-96 443
	Rahavarat kauden lopussa	4 523	6 022
	Kassan riittävyys (pv)	19,4	22,8
	Investointien tulorahoitus, %	74,1	475,1
	Vaihto-omaisuus	61	62
	Rahat ja pankkisaamiset	4 523	6 022
	Lyhytaikaiset saamiset	7 651	6 674
	Lyhytaikaiset velat	10 646	10 992
	Quick ratio	1,1	1,2
	Current ratio	1,1	1,2
	Kassan riittävyys (pv)		
	= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassastamaksut tilikaudella		
	Investointien tulorahoitus, %		
	= 100 * Vuosikate / Investointien omahankitameno		
	Quick ratio		
	= (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)		
	Current ratio		
	= (Vaihto-omaisuus +Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)		

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kuntayhtymällä ei ole talousarvio- eikä kassalainoja.

TASE JA TUNNUSLUVUT (1000 eur)			
		2019	2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
	Aineettomat oikeudet	26	58
	Muut pitkävaikutteiset menot	162	14
	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	188	71
Aineelliset hyödykkeet			
	Maa- ja vesialueet	0	105
	Rakennukset	0	228
	Kiinteät rakennelmat ja laitteet	0	119
	Koneet ja kalusto	334	416
	Muut aineelliset hyödykkeet	2	2
	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	336	870
Sijoitukset			
	Osakkeet ja osuudet	7	7
	Sijoitukset yhteensä	7	7
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		530	948
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
	Aineet ja tarvikkeet	61	62
	Vaihto-omaisuus yhteensä	61	62
Saamiset			
	Lyhytaikaiset saamiset		
	Myyntisaamiset	6 769	5 755
	Muut saamiset	484	464
	Siirtosaamiset	398	454
	Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	7 651	6 674
	Saamiset yhteensä	7 651	6 674
Rahoitusarvopaperit			
	Rahat ja pankkisaamiset	4 523	6 022
	Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	4 523	6 022
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		12 235	12 758
VASTAAVAA YHTEENSÄ		12 765	13 706

VASTATTAVAA			
		2019	2018
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		1 870	2 459
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä		205	193
Tilikauden yli-/alijäämä		15	12
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		2 090	2 664
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Valtion toimeksiantojen pääomat		28	50
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ		28	50
VIERAS PÄÄOMA			
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Saadut ennakot			
Ostovelat		4 886	4 998
Muut velat		661	573
Siirtovelat		5 099	5 421
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		10 646	10 992
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		10 646	10 992
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		12 765	13 706
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %		16,4	19,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		12,1	11,6
Kertynyt ylijäämä 1000 eur		221	205
Kertynyt ylijäämä, eur/asukas		11,92	9,36
Asukasmäärä		18 495	21 917
Omavaraisuusaste, %			
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) /			
(Koko pääoma - saadut ennakot)			
Suhteellinen velkaantuneisuus, %			
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot			
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)			
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)			
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) eur/asukas			
= (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)) /			
Asukasmäärä			

1.5 Kuntayhtymän kokonaistulot ja -menot

KOKONAISTULOT JA -MENOT 1000 eur			
		2019	2018
TULOT			
Toiminta			
Toimintatulot		84 833	96 661
Korkotulot		10	20
Muut rahoitustulot		7	6
Toimintatuotot yhteensä		84 851	96 687
Investoinnit			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		493	0
Kokonaistulot yhteensä		85 344	96 687
MENOT			
Toiminta			
Toimintakulut		-84 679	-96 377
Muut rahoituskulut		-2	-1
Toimintakulut yhteensä		-84 681	-96 378
Investoinnit			
Investointimenot		-230	-65
Investoinnit yhteensä		-230	-65
Rahoitustoiminta			
Oman pääoman vähennykset		-589	
Kokonaismenot yhteensä		-85 499	-96 443
Kokonaistulot - kokonaismenot		-155	244
Muut maksuvalmiuden muutokset		1 344	4 099
Rahavarojen muutos		-1 499	-3 855
Muut maksuvalm.muutokset - rahavarojen muutos		-155	244

1.6 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 15.460,53 euroa.

Yhtymähallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 15.460,53 euroa siirretään taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

2. Talousarvion toteutuminen

Yhtymähallitus on hyväksynyt kuntayhtymä Kaksineuvoisen vuoden 2019 talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kokouksessaan 30.10.2018 § 119. Jäsenkuntien valtuustot ovat hyväksyneet kuntayhtymän talousarvion yhtymähallituksen esityksen mukaisena joulukuussa 2018.

Kuntayhtymän taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

<u>Käyttötalous yhteensä</u>	<u>TP 2018</u>	<u>TA 2019</u>	<u>TP 2019</u>	<u>POIKKEAMA</u>	<u>TOT-%</u>
Toimintatulot	96 661 336	79 714 834	84 833 448	5 118 614	106,4
Toimintamenot	96 377 230	79 568 434	84 678 879	- 5 110 445	106,4
TOIMINTAKATE	284 106	146 400	154 569	8 169	105,6
Poistot ja arvonalentumiset	297 508	139 398	158 616	- 19 218	113,8

Kuntayhtymän toiminnan tavoitteena on

- Väestön hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen
- Laadukkaiden, vaikuttavien ja helposti saavutettavien palveluiden turvaaminen koko yhteistointialueella
- Näyttöön perustuvien, kustannustasoltaan kestävien perusturvapalveluiden tarjoaminen sekä
- Riittävän, osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön turvaaminen

Kuntayhtymän eri palvelualojen toiminnalliset tavoitteet on määritelty eri toimintalohkojen strategia-asiakirjoissa, jotka on myös käsitelty ja hyväksytty jäsenkuntien valtuustoissa.

2.1 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tulosalueittain

2.1.1 Hallinto- ja tukipalvelut

Hallinto- ja tukipalvelujen talousarvion toteutuma

HALLINTO-JA TUKIPALVELUT	TP 2018	TA 2019	TP 2019	ERO	TOT%	Kasvu
				TP19/TA19	TA19	% TP2018
Oman toiminnan tuotot	616 805	416 819	371 250	-45 569	89,1	-39,8
Henkilöstökulut	3 567 868	2 223 796	3 133 860	910 064	140,9	-12,2
Asiakaspalvelut	0	0	0	0		
Palvelujen ostot	1 810 880	1 811 995	1 520 405	-291 590	83,9	-16,0
Aineet ja tarvikkeet	926 204	708 187	718 904	10 717	101,5	-22,4
Avustukset	400	0	287	287		
Muut toimintakulut	685 148	455 793	460 879	5 086	101,1	-32,7
Oman toiminnan kulut yhteensä	6 990 500	5 199 771	5 834 335	634 564	112,2	-16,5
OMAN TOIMINNAN KATE	-6 373 695	-4 782 952	-5 463 085	-680 133	114,2	-14,3
erityispalvelut				0		
Toimintakulut yhteensä	6 990 500	5 199 771	5 834 335	634 564	112,2	-16,5
Osuus yhteisistä kust.+poistot	180 750	59 299	59 896	597	101,0	-66,9
Nettokulut	6 554 445	4 842 251	5 522 981	680 730	114,1	-15,7

Hallinto- ja tukipalvelujen tulosalueen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet. Suurin syy oli henkilöstökulujen kasvu talousarvioon verrattuna. Henkilöstökulujen vertailua talousarvioon vääristää talousarviossa koko kuntayhtymän sairauskulukorvauksien sisällyttäminen hallintoon, jotka toteumassa kohdistetaan kustannuspaikoille. Tämän oikaisun jälkeenkin henkilöstökulut olivat noin 350 tuhatta euroa suuremmat kuin talousarviossa ennakoitu. Talousarviossa oli ennakoitu noin kymmenen henkilön vähenys, jota ei pystytty toteuttamaan. Henkilöstön määrä sen sijaan kasvoi, koska siivoustoimintaa siirrettiin Kauhavan kaupungilta omaksi toiminnaksi. Toimenpiteen säästövaikutukset noin 150 tuhatta euroa näkyvät säästöinä ikäihmisten palvelualueella.

Nettokulujen talousarviototeuma oli 114,2 % ja nettokulut olivat noin 1,0 milj. euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Nettokulujen vähenemiseen vaikutti Lappajärven ero kuntayhtymästä. Hallinto- ja tukipalveluiden nettokustannukset jaetaan tulosalueille joko nettokustannusten tai arvioitujen käyttömäärien perusteella.

2.1.1.1 Hallinto- ja henkilöstöpalvelut

Hallinto- ja henkilöstöpalveluiden strategisena tavoitteena oli taata hallinto-organisaatioille oikea ja oikea-aikainen tieto päätöksenteon tueksi sekä nopeat hallinto-, logistiikka- ja muut tukipalvelut. Strategisena tavoitteena oli myös atk:n täysimääräinen hyödyntäminen hallinto- ja talousprosesseissa.

Yhtymähallitus on seurannut toiminnan ja talouden kehitystä talousarviovuoden aikana kuukausittain toimitetuilla talousraporteilla. Talouden kehityksestä on raportoitu jäsenkunnille hallintosäännön aikataulun mukaisesti osavuosisikatsauksissa.

Kuntayhtymä on ollut aktiivisesti mukana alueellisten tietohallinnon palvelujen kehittämisessä. Alkuvuonna maakunnalliseen sote-valmisteluun liittyen kuntayhtymän tietohallintopäällikkö on laskutusperiaatteella käyttänyt osan ajastaan maakunnan tietohallintoprojekteihin ja maakuntavalmistelun loppumisen jälkeen hänen työaikaansa on myyty Etelä-Pohjanmaan Sairaanhoidopiirille.

2.1.1.2 Ravitsemushuolto

Ravitsemuspalvelut ovat osa tukipalvelujen tulosityksikköä. Ravitsemuspalveluja tuotettiin Kuntayhtymän omana toimintana Kauhavan ja Evijärven keittiöillä. Ravitsemuspalvelujen tavoitteena on tuottaa ravitsemussuositusten mukaiset ja maukkaat ravintohuollon palvelut Kuntayhtymä Kaksineuvoisen asiakkaille. Keittiöt tarjoavat myös henkilöstöruokailun. Henkilöstöllä oli vaadittu peruskoulutus ja he ovat osallistuneet vuoden aikana täydennyskoulutuksiin. Asiakasmäärät ovat lisääntyneet ateriapalvelun osalta. Muissa asiakasmäärissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Ateriapalvelun ruuat menevät lämpimänä ja jaetaan 6 päivänä viikossa. Sunnuntain ruoka pakataan kylmänä ja jaetaan lauantaina.

Yhteistyössä eri asiakasryhmien kanssa on otettu huomioon heidän tarpeensa ja toiveensa mahdollisuuksien mukaan. On myös soviteltu uusia toimintamalleja paremmin asiakkaiden tarpeita vastaaviksi. Yhteistyö Kauhavan keittiöiden kanssa on ollut tiivistä. Tilausjärjestelmää on kehitelty vastaamaan paremmin molempien tarpeita ja toiveita. Tätä kehittelyä jatketaan vielä uusien toiveiden ja ideoiden myötä jatkossakin.

Toiminnassa on tapahtunut muutos Kauhavalla, kun sairaalaosaston ja Iltakellon jakelukeittiö tuli osaksi Kauhavan keittiötä. Oma keittiötoiminta on kustannustehokasta. Elintarvikekustannukset ovat Kauhavalla 2,24 €/ateria ja Evijärvellä 2,13 €/ateria. Talousarviossa on toimintavuoden aikana pysytty kohtalaisesti.

Tavoite/Kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2019	Tavoitetaso/Mittari	Toteuma 2019
Ravitsemussuosituksen mukaiset ateriat ja aikataulut	Yhteiset ruokalistat ja Aromi reseptiohjelma käytössä	Ruokalistojen läpikäynti vuosittain Asiakaspalautekyselyt vuosittain	Toteutunut. Toteutunut.
Ravitsemuspalvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti	Yhteneväiset toimintakäytännöt Kauhavan ja Evijärven keittiöillä	Toteutuneet elintarvikekustannukset/ateria Henkilöstöresurssi vastaa ateriamääriä Keittiöesimiesten yhteispalaverit 2 – 3 x vuodessa	Kauhavalla 2,24 €/ateria ja Evijärvellä 2,13 €/ateria. Toteutunut tavoitteen mukaan. Palaverit toteutuneet tavoitteen mukaan.

2.1.1.3 Tukipalvelut

Siivous-, väline- ja vaatehuolto, puhelinvaihte, kiinteistöhuolto ja keskusvarastotoiminta kuuluvat tukipalvelujen tulosityksikköön.

Siivous- ja vaatehuolto sekä välinehuolto

Siivous- ja vaatehuolto toimivat koko kuntayhtymän alueella. Siten henkilöstön käyttö on joustavaa ja joutavaa. Toiminnassa tapahtui muutos Kaupinkodin ja Ylihärman terveysaseman siivouksen siirtyessä omaksi

toiminnaksi. Lisäksi puhelinvaihteen lopetus toi polilla työskentelevälle sairaalahuoltajalle postitukseen liittyviä tehtäviä. Vaatehuollon osalta muutettiin tilauskäytäntöjä.

Välinehuolto siirtyi toimimaan keskitetysti Kauhavan toimipisteessä vuoden alusta. Vuoden lopussa saatiin uusi autoklaavi käyttöön.

Keskusvarasto

Keskusvarasto toimii koko kuntayhtymän alueella. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen on mukana Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hankintarenkaassa. Keskusvarasto hoitaa myös hoitotarvikejakelun jakelutoiminnan. Yksikön kaksi työntekijää saivat ammattikoulutuksen loppuun. Vuoden aikana varastointia keskusvarastolla on edelleen vähennetty ja suoratoimituksia lisätty.

Kiinteistöhuolto

Kuntayhtymä Kaksineuvoisessa työskentelevät huoltomiehet huoltavat omien kiinteistöjen lisäksi kaikki apuvälineet, koneet ja laitteet, joita yksiköissä on käytössä. Apuvälineiden kuljetukset ja korjaukset ovat lisääntyneet huomattavasti. Kiinteistöhuollon tehtäviä on ollut myös paljon. Kiinteistöhuolto on toteuttanut myös ruokakuljetukset sairaalaosastolle, Iltakelloon ja joihinkin muihin yksiköihin. Lisäksi on hoidettu jätteiden ja pyykin kuljetuksia.

Tavoite/Kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2019	Tavoitetaso/Mittari	Toteuma 2019
Siivoustyön toteutus yhte-neväisten kriteerien mukaisesti	Henkilöstön määrää ei lisätä Vastuualueet ja osaaminen vastaa tarvetta	Yhteneväiset mitoituskriteerit palveluyksiköissä Henkilöstön joustava siirtyminen pisteestä toiseen työpäivän aikana	Vuoden aikana päästy lähes yhteneväisiin mitoituskriteereihin. Toteutunut.
Vaatehuolto ja pesulapalvelutoiminta vastaavat tarvetta	Tekstiilikierto sujuvaa, ei varastointia Tilaukset yksinkertaistaminen	Kustannusten kasvun tasaantuminen Tilaukset toimitukseen 1 - 3 päivän sisällä	Toteutunut, on pysytty budjetissa. Tilaukset saatu toimitettua 1 - 3 arkipäivän sisällä.

2.1.2 Sosiaalipalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalueen tavoitteena on, että Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueen lapset, nuoret ja perheet voivat hyvin ja saavat oikeaan aikaan tarvitsemiaan hyvinvointia edistäviä ja tukevia palveluja. Lisäksi tulosalueen tavoitteena on sosiaalisen turvallisuuden, hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja osallisuuden edistäminen.

Sosiaalipalvelujen talousarvion toteutuma

SOSIAALIPALVELUT	TP 2018	TA 2019	TP 2019	ERO	TOT%	Kasvu
				TP19/TA19	TA19	% TP2018
Oman toiminnan tuotot	1 130 498	850 326	837 079	-13 247	98,4	-26,0
Henkilöstökulut	5 698 893	4 765 938	5 047 567	281 629	105,9	-11,4
Asiakaspalvelut	6 492 770	6 704 628	6 874 597	169 969	102,5	5,9
Palvelujen ostot	1 466 598	1 170 775	1 389 698	218 923	118,7	-5,2
Aineet ja tarvikkeet	198 533	165 460	133 796	-31 664	80,9	-32,6
Avustukset	1 973 843	1 726 726	1 750 498	23 772	101,4	-11,3
Muut toimintakulut	615 726	559 991	505 301	-54 690	90,2	-17,9
Oman toiminnan kulut yhteensä	16 446 364	15 093 518	15 701 458	607 940	104,0	-4,5
OMAN TOIMINNAN KATE	-15 315 866	-14 243 192	-14 864 379	-395 088	104,4	-2,9
Erikoissairaanhoidon ja erityispalvelut	1 437 850	1 154 633	1 323 422	168 789	114,6	-8,0
Toimintakulut yhteensä	17 884 213	16 248 151	17 024 880	776 729	104,8	-4,8
Osuus yhteisistä kust.+poistot	1 165 362	797 842	1 119 577	321 735	140	-3,9
Nettokulut	17 919 077	16 195 667	17 307 378	1 111 711	107	-3,4

Sosiaalipalvelujen tulosalueen vuoden 2019 menot ylittivät talousarvion neljällä prosentilla. Suurimmat ylitykset tapahtuivat lastensuojelun sijaishuollossa, vammaisten asumispalvelujen henkilöstökuluissa (Fransunpuisto) ja kehitysvammaisten asiakaspalvelujen ostossa. Tavoitteena olleisiin henkilöstökulujen ja ostopalvelujen säästöihin ei pystytty palvelutarpeen kasvun takia.

Eriyispalveluiden / Eskoon osalta palvelujen ostot kasvoivat ja ylittivät talousarviossa ennakoitua 14,6 prosenttia.

Sosiaalipalvelujen nettokulut (kuntaosuudet) tehtävittäin

SOSIAALIPALVELUT					ERO	ERO
1000 eur	TP 2018	TA 2019	TP2019	TP19/TA19	TP19/TP18	
Perheneuvola	318,7	297,2	366,9	69,7	48,2	
Lastensuojelun sosiaali- ja perhe-	1 169,3	1 386,8	1 293,7	- 93,1	124,4	
Perhe- ja laitoshoido	2 287,0	2 048,0	2 545,4	497,4	258,4	
Päihdepalvelut	118,6	119,5	67,8	- 51,7	- 50,7	
Roihan Majakka	24,9	-	-	-	- 24,9	
Eskoo	1 437,8	1 154,6	1 322,8	168,1	- 115,1	
Mt-kuntoutujien aspa	1 776,1	1 564,6	1 639,5	74,9	- 136,6	
Vammaisten ja mielenterveyskur	4 399,6	3 875,4	4 184,8	309,5	- 214,7	
Työ- ja päivätoiminta	1 339,8	1 274,7	1 176,0	- 98,7	- 163,8	
Omaishoidontuki alle 65-v	348,9	308,9	325,0	16,0	- 24,0	
Sosiaalityö ja muut tukitoimet	3 201,4	2 521,3	2 884,2	363,0	- 317,2	
Toimeentuloturva	131,0	163,0	123,6	- 39,4	- 7,4	
Sosiaalityö ja työhönkuntoutus	547,0	612,5	638,2	25,6	91,1	
Työpajat	240,7	344,0	222,3	- 121,8	- 18,4	
Työmarkkinatuki	578,2	525,0	517,1	- 7,8	- 61,0	
Sosiaalipalvelut yhteensä	17 919,1	16 195,7	17 307,4	1 111,7	- 611,7	
	Evijärvi	2 077,8	2 346,7	2 255,3	- 91,4	177,5
	Kauhava	13 706,6	13 849,0	15 052,1	1 203,1	1 345,4
	Lappajärvi	2 134,7	-	-	-	- 2 134,7
		17 919,1	16 195,7	17 307,4	1 111,7	- 611,7

Tulosalueen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen tilikaudella

Perheneuvola

Perheneuvolan työssä on korostunut aikaisempaa vahvemmin toiminta perhekeskuksen moniammatillisissa verkostoissa. Ryhmämuotoisten toimintojen (Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmä) toiminta on vakiintunut.

Lapsi- ja perhepalveluiden sosiaalityö ml. sijaishuolto ja perhetyö

Lapsi- ja perhepalveluiden sosiaalityön asiakkuudet on vuoden 2019 aikana jaettu lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun vastuutiimeille. Lapsiperheiden sosiaalityön tiimi hoitaa sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkuudet ja palvelutarpeen arvioinnit. Lastensuojelun tiimi vastaa lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun ja sijaishuollon palveluista. Koko lapsi- ja perhepalveluiden sosiaalityön henkilöstö on vuoden 2019 aikana koulutautunut lastensuojelun systeemiseen toimintamalliin, joka tuo perheterapeuttisen osaamisen osaksi lastensuojelun tiimiä, selkiyttää työntekijöiden tehtäväjakoa ja korostaa asiakkaiden osallisuutta lastensuojeluprosessissa. Sosiaalityön rekrytointitilanne on parantunut kohti vuodenvaihdetta 2019/2020.

Perhetyötä on kehitetty siten, että varhaisen tuen Neuvokas-perhetyö on laajennettu aikaisempaa laajemmalle asiakaskunnalle. Palvelu on laajentunut alle kouluikäisten lasten perheistä ensin koskemaan alle 12-

vuotiaiden ja loppuvuodesta myös alle 18 vuotiaiden lasten perheitä. Perhetyö toteuttaa myös perheen arkiympäristössä tarjottavaa perhekuntoutusta.

Kokonaisuutena lapsi- ja perhepalveluiden tavoitteena on palveluiden painopisteen siirtäminen kohti sosiaalihuoltolain mukaisia perustason palveluja.

Aikuissosiaalityö

Aikuisten palveluissa on vuoden 2019 aikana pilotoitu sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallia, joka on osoittautunut prosessiltaan selkeäksi, tarpeelliseksi ja toimivaksi. Se tulee vakiinnutettavaksi osaksi aikuis-sosiaalityön toimintoja.

Aktivointia ja työllistymisedellytyksiä tukevaa palvelua on toteutettu yhteistyössä TE-toimen kanssa. Palvelussa on panostettu systemaattisesti myös työnhakijoiden työkyvyn arviointiin.

Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja on tuotettu omana toimintana Ryhmäkoti Kangastuksessa sekä ostopalveluna. Palveluprosessin yhtenäisyys ja palvelun laadun parantaminen on asetettu toiminnan kehittämistavoitteeksi.

Vammaispalvelut

Kuntayhtymän omana toimintana Lappajärvellä palveluja tuottaneet asumispalveluyksikkö Joelinkoti ja kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta siirtyivät vuoden 2019 alussa Järvi-Pohjanmaan ja Attendon toiminnaksi. Yksiköiden palveluja käyttäneiden evijärveläisten asiakkaiden palvelut on muutoksen jälkeen hankittu em. toimijoilta ostopalveluna.

Kehitysvammaisten lasten ja nuorten tilapäishoito on toteutettu pääosin omana toimintana Fransunpuistossa, mutta lisääntyneeseen lasten erityisen vaativaan palvelutarpeeseen on käytetty myös ostopalvelua.

Henkilökohtaisen avun palvelutarve on ollut kasvava ja siihen on osin jouduttu vastaamaan ostopalvelulla.

2.1.3 Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelujen palvelurakenteen muutoksia jatkettiin siten, että painopistettä pyrittiin siirtämään ennaltaehkäiseviin palveluihin ja kotihoitoa tukevien palvelumuotojen kehittämiseen sekä oman palvelutuotannon vahvistamiseen. Toimintaa ohjasi Sosiaalihuoltolaki ja Laki Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista. Toimintaa raamitti myös Kuntayhtymä Kaksineuvoisen ikäpoliittinen ohjelma 2016–2020 ja Etelä-Pohjamaan ikäihmisten yhteen sovitettu palvelukokonaisuussuunnitelma. Kohderyhmänä tulosalueella oli yli 63-vuotiaat henkilöt

Ikäihmisten palvelujen talousarvion toteutuma

IKÄIHMISTEN PALVELUT	TP 2018	TA 2019	TP 2019	ERO	TOT%	Kasvu
				TP19/TA19	TA19	% TP2018
Oman toiminnan tuotot	5 789 676	4 642 738	4 860 431	217 693	104,7	-16,1
Henkilöstökulut	17 603 362	14 413 845	15 144 834	730 989	105,1	-14,0
Asiakaspalvelut	1 653 824	1 330 960	1 135 709	-195 251	85,3	-31,3
Palvelujen ostot	2 269 068	1 870 980	2 104 609	233 629	112,5	-7,2
Aineet ja tarvikkeet	334 862	293 835	272 400	-21 435	92,7	-18,7
Avustukset	1 381 885	823 206	989 536	166 330	120,2	-28,4
Muut toimintakulut	1 527 001	1 019 199	1 058 014	38 815	103,8	-30,7
Oman toiminnan kulut yhteensä	24 770 000	19 752 025	20 705 102	953 077	104,8	-16,4
OMAN TOIMINNAN KATE	-18 980 325	-15 109 287	-15 844 670	-735 383	104,9	-16,5
Osuus yhteisistä kust.+poistot	2 618 444	2 194 565	2 413 017	218 452	110,0	-7,8
Nettokulut	21 598 769	17 303 852	18 257 687	953 835	105,5	-15,5

Palvelualueen nettokustannukset toteutuivat 0,95 milj. euroa suurempina (toteuma- % 104,8) kuin mitä oli talousarviossa ennakoitu. TA 2019 kuluylitystä selitti henkilöstökustannuksissa se, että erillislisät oli jäänyt rekrytointiyrityksikköön budjetoimatta ja henkilöstökulut oli kotihoidon yhteisten palveluiden tulosityksikössä budjetoitu tuloiksi. Lisäksi tehostetun palveluasumisen pesulakulut oli budjetoitu tukipalveluihin vaatehuollon alle, mutta kulut tiliöitiin ikäihmisten palvelualueelle. Näistä muodostui 1,1 milj. euron kustannukset, jotka näkyvät ylityksinä.

Vuoden 2019 aikana toteutetut säästövaatteen kohdentuivat suurimmalta osalta ikäihmisten palveluihin, ollen noin 20 htv. Säästöt oli suunniteltu toteutettavan ostopalveluja ja oman henkilöstön henkilöstökuluja vähentämällä. Tähän tavoitteeseen ei kuitenkaan päästy, koska ikäihmisten tulosalueella palvelutarve kasvoi toimintavuoden aikana niin paljon, että konkreettisia henkilöstövähennyksiä työntekijätasolla ei voitu toteuttaa, myöskään ostopalveluja ei pystytty vähentämään suunnitellusti. Sen sijaan ikäihmisten palvelualueen hallintoa kevennettiin toimivuoden aikana. Asumispalvelupäällikön virka lakkautettiin ja henkilö siirtyi 1.1.2019 alkaen vapautuneeseen rekrytointiyrityksikön esimiestehtävään ja samasta ajankohdasta lukien rekrytointiyrityksikkö siirtyi hallinnollisesti ikäihmisten palveluiden tulosalueelle. Kotihoidon päällikön työtehtävät myös muuttuivat ja työnkuvaan siirtyi elokuussa 2019 työsuojelupäällikön tehtävät. Lisäksi kotihoidossa siirryttiin itseohjautuviin tiimeihin, jolloin tiimivastaavat jäivät pois.

Suurin poikkeama talousarviossa 2019 oli henkilöstökuluissa. Henkilöstökulujen ylitystä selitti erilliskorvausten budjetoimatta jääminen rekrytointiyrityksikköön, palvelutarpeen kasvu erityisesti kotihoidossa ja sitä myöden lisä- ja ylitysten lisääntyminen. Tämä aiheutui mm. sijaispulasta. Lisäksi henkilöstökuluja nosti sekä kotihoidon että tehostetun palveluasumisen henkilöstön runsaat sairauspoissaolot. Tilanteeseen yritettiin puuttua monin eri keinoin, mutta tuloksia ei ollut vielä loppuvuodesta näkyvissä. Suuren sijaistarpeen takia rekrytointiyrityksikkö osoitti tarpeellisuutensa. Loppusyksystä aloitettiin pilottina kotihoidon resurssi-sissitoiminta. Tähän palkattiin 5 resurssisissia. Lisäksi jouduttiin käyttämään myös ulkopuolisia sijaisia. Rekrytointiyrityksikön kautta pystyttiin vastaamaan sujuvammin yksiköiden sijaistarpeisiin ja vapautettiin esimiesten työaika yksikön toiminnan johtamiseen.

Ikäihmisten palvelujen nettokulut (kuntaosuudet) tehtävittäin

1000 eur	TP 2018	TA 2019	TP2019	ERO TP19/TA19	ERO TP19/TP18
Kotihoito	8 534,5	6 796,0	7 048,8	252,8	- 1 485,7
Ikäneuvola	315,9	352,4	348,3	- 4,0	32,4
Omaishoidontuki yli 65-v	1 161,5	1 206,3	1 045,4	- 160,9	- 116,1
Tehostettu palveluasuminen	11 586,9	8 949,2	9 815,2	865,9	- 1 771,7
Ikäihmisten palvelut yhteensä	21 598,8	17 303,9	18 257,7	953,8	- 3 341,1
Evijärvi	2 388,8	2 298,0	2 892,1	594,1	503,3
Kauhava	15 142,1	15 005,8	15 365,6	359,8	223,5
Lappajärvi	4 067,9	-	-	-	- 4 067,9
	21 598,8	17 303,9	18 257,7	953,8	- 3 341,1

Toimintakykyä ja elämänhallintaa tukeviin palveluihin kuului asiakasohjausyksikkö (asiakasohjaajat, muistihoitaja, palvelukoordinaattori ja fysioterapeutti), yli 65-vuotiaiden omaishoidontuki, omaishoidontuen tukitoimet, päivätoiminta ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut. Toimintakykyä ja elämänhallintaa tukevien palvelujen tarkoitus oli edistää ikääntyvien hyvinvointia ja toimintakykyä. Palvelujen avulla tuettiin kuntalaisten omahoitoa, annettiin matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, kartoitettiin verkostoja ja järjestettiin erilaisia ryhmätoimintoja. Talousarviovuonna yksikössä oli henkilövajausta taloudellisten säästötoimenpiteiden vuoksi, mistä johtuen omaishoidon tukitoimiin ei palkattu sijaisia.

Asiakasohjausyksikön kautta järjestettiin jaksot vuorohoitoon, arviointijaksoille, sijoitettiin kotihoidon ryhmäasumiseen ja tehostettuun palveluasumiseen sekä päätettiin omaishoidon tuesta ja lähihoitajan avusta omaishoitoperheisiin. Lisäksi toimintavuoden aikana järjestettiin yli 75-vuotiaille hyvinvointipäiviä ja erilaisia ryhmä- ja tiedotustilaisuuksia. Palvelukoordinaattori vastasi SAS-toiminnasta ja teki sijoituspäätökset asumispalveluihin. Toimintavuoden alusta myös vuorohoidon koordinaatio siirtyi palvelukoordinaattorille. Asiakasohjausyksikön kautta yksikössä tehtiin kaikki palvelutarpeen arvioinnit. Asiakaspäätöksiä asiakasohjausyksikössä tehtiin toimintavuodenaikana 2030 kappaletta, joista kotihoidon palvelu- ja maksupäätöksiä 1190 ja tehostetun palveluasumisen päätöksiä 103. Muita päätöksiä kuten sijoitus-, vuorohoito-, arviointijakso- ja omaishoidontukipäätöksiä tehtiin toimintavuoden aikana 747 kappaletta.

Valtakunnallisten linjausten mukaisesti palvelurakenteen kehittämistä jatkettiin. Ikäihmisten palvelujen tavoitteena oli, että 75-vuotiaista omaishoidon piirissä olisi 6 - 7 %, säännöllisen kotihoidon piirissä 13 - 14 % ja ympärivuorokautisen hoidon piirissä Etelä-Pohjanmaan alueella olisi maksimissaan 6 %. Tavoitteena oli myös, että 94 % yli 75-vuotiaista asuisi kotona vuoteen 2025 mennessä. Palvelurakennetta on saatu toimintavuoden aikana vietyä kohti valtakunnallisia suosituksia. Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuudessa säästettiin reilusti valtakunnan taso. Kotihoidon osuuden kasvu näkyi myös kasvaneina resurssitarpeina kotihoidon palveluissa. Omaishoidon piirissä olevien osuutta saatiin kasvatettua ja kaikille kriteerit täyttävälle, omaishoidon tuki myönnettiin.

Tavoite palvelurakenteesta vuonna 2025 ja tilanne 31.12.2019:

yli 75-v. väestö	31.12.2019 2 397 (13,2 %)	31.12.2018 2 855 (13,2 %)	2017 2 868 (13,1 %)
kotona asuvat (94 %) EP-sote valtakunnallinen suositus 91 - 92 %	91,4 %	91,1 %	90,6 %
omaishoidon piirissä 6 - 7 %	5,7 %	5,4 %	5,2 %
säännöllinen kotihoito 13 - 14 %	453 (18,8 %)	424 (14,7 %)	395 (13,8 %)
ympäri vuorokautisessa hoidossa, max. 6 % valtakunnallinen suositus 8 - 9 %	8,5 % (204)	8,7 % (251)	9,4 % (270)

Kotihoito sisälsi kotihoidon palvelut (kotipalvelu ja kotisairaanhoido, tehostettu kotikuntoutus, turva- ja tukipalvelut sekä kotihoidon palvelusetelitoiminta). Kotihoidon asiakkuus alkoi aina palvelutarpeen arvioinnin ja arviointijakson kautta. Kotona selviytymistä tuettiin erityisesti kotikuntoutuksen avulla. Kaikille säännöllisen palvelun piirissä oleville asiakkaille tehtiin omat voimavarat huomioiva kuntoutus-, hoito- ja/tai palvelusuunnitelma. Psykiatrinen tiimi toimi alueella ja tiimille oli kohdennettu omat asiakkaat. Lääketurvallisuuden lisäämiseksi ja hoitajaresurssien vapauttamiseksi muuhun kuin lääkkeidenjakoon, koneellinen annosjako laajentui kattamaan koko kotihoidon.

Kotihoito toimi koko alueella 24/7. Asiakasmäärät lisääntyivät edelleen, vaikka säännöllisistä kertakäyntiasiakkuuksista luovuttiin alkuvuodesta. Kotihoidon asiakkaiden hoitoisuustunnit myös lisääntyivät, mikä kertoi siitä, että osa asiakkaista oli hoitoisuudeltaan verrattavissa tehostetun palveluasumisen asukkaihin. Kotihoidon asiakkaista 86 % oli yli 75-vuotiaita. Yli 50 tuntia kuukaudessa hoitoa ja hoivaa saavia asiakasta oli noin 50 henkilöä. Myös kotisaattohoitoja toteutettiin aikaisempaa enemmän. Työnjaon kehittämistä jatkettiin kotihoidon, kotikuntoutustiimin ja kotisairaalan välillä. Välitön työaika kotihoidossa oli valtakunnallisen suosituksen mukainen 60- 65 %, osalla alueilla ollen jopa 70 - 75 %.

Kotihoidon kasvaneeseen tarpeeseen yritettiin vastata mm. siirtämällä reittien suunnitteluvastuu (nursehoitaja) kolmelle alueelliselle työntekijälle. Suunnittelun avulla reitit pystyttiin optimoimaan paremmin ja ylittämään myös perinteiset aluerajat. Lisäksi fysioterapeuttiresurssia saatiin vahvistettua toukokuussa. Näin saatiin fysioterapeuttiresurssia tasaisesti käyttöön koko alueelle jakaen resurssi sekä kotihoitoon että vuoro- ja arviointiosastoille.

Asumispalveluihin ja vuoro- ja arviointipalveluihin sisältyi oma ja ostotoiminta sekä asumispalvelujen palvelusetelitoiminta. Toimintavuoden aikana jatkettiin asumispalvelujen rakenteellisia muutoksia ja vuoden loppuun mennessä kolme asumispalvelupaikkaa oli saatu muutettua vuoro- ja arviointipaikoiksi.

Vuoro- ja arviointihoitopaikkojen lisäämisen avulla tuettiin omaishoitajuutta ja mahdollistettiin kotihoito pidempään laatusuosituksen mukaisesti. Vuoro- ja arviointihoito saatiin keskitettyä tammi-huhtikuun aikana Artturintupaan ja Evijärven vuoro- ja arviointiosastolle (Pätkintupa). Omissa ympärivuorokautisista hoivaa tarjoavista yksiköissä oli vuoden lopussa 161 asukasta. Puitesopimus ja palvelusetelijärjestelyin oli asiakkaita muissa asumispalveluyksiköissä 54 henkilöä. Tehostetun palveluasumisen piiriin pääsi kaikki, joiden vointi sitä vaati ja kriteerit tehostetun palveluasumiseen täyttyivät. Jonotusaika oli noin 2 kuukautta. Asumispalvelupaikkojen määrää pystyttiin hieman vähentämään, mutta suuren palvelunkysynnän ja tarpeen lisääntymisen johdosta

tehostetun palveluasumisen paikkoja ei pystytty vähentämään siinä määrin kuin tavoitteet olisivat edellyttäneet. Vastuulääkärijärjestelmän ansiosta asukkaita asumispalveluista lähti jatkohoitoon vain vähän, koska lääkäripalveluja tuotettiin yksikköön 24/7 -periaatteella. Vastuulääkäripalvelu lisäsi myös omien asumispalveluyksiköiden tasalaatuisuutta.

Lisäksi alkuvuonna Avi velvoitti kuntia toteuttamaan valvontakäynnit yllätyskäynteinä Kuntayhtymä Kaksi-neuvoisen alueella toimiviin yksityisiin asumispalveluyksikköihin. Valvontakäynnit saatiin toteutettua kesäkuun loppuun mennessä. Muutoksia palvelualueelle aiheutti myös toimintavuoden aikana eläköityneet kolme palveluesimiestä (3/5). Loppuvuodesta järjestettiin nimikilpailu Evijärven vuorohoito-osaston nimen muuttamisesta. Uudeksi nimeksi valikoitui Päkintupa. Suunnittelutyö Kaupinkodin vuokrasopimuksen päättymisestä ja henkilöstön ja toiminnan uudelleenorganisoinnista aloitettiin myös vuoden 2020 lopussa. Joulukuun lopussa yksikössä vapautui kaksi asukaspaikkaa, joita ei enää suunnitelman mukaisesti täytetty.

Tavoite /kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2019	Tavoitetaso/mittari	Toteuma
Palvelurakenteen muuttaminen valtakunnan laatusuosituksen mukaisesti	Omaishoidon tuen saajien lisääminen ja eritukitoimien kehittäminen	Alueen 75-v. väestöstä 5 - 6 % on omaishoidon tuen piirissä	Toteutui
	Kotihoidon asiakaskriteerien päivitys	Säännöllisessä kotihoidossa 13 - 14 %	Toteutui
	Vuorohoito, arviointi- ja jatkokuntoutuspaikat on keskitetty Ylihärman Artturintupaan ja Evijärven vuorohoito-osastolle	Kotihoito toimii 24/7	Toteutui
		Ympäri vuorokautisessa hoivassa max. 7 %	Ei toteutunut
		10 tehostetun palveluasumispaikan vähennys ostopalveluista	Ei toteutunut
Lääkkeellistä annosjakelua laajennetaan	Annosjakelu käytössä kotihoidossa	90 % säännöllisen kotihoiton asiakkaista lääkkeellisen annosjakelun piirissä	Toteutui
Laadun kehittäminen	Laatusuosituksen mukainen henkilöstömitoitus	Mitoitus: <ul style="list-style-type: none"> tehostetun palveluasumisen yksiköt vähintään 0,6 kotihoidossa välitön työaika 60 - 65 % 	Toteutui
	Asiakaspalautekyselyt vuosittain	Keskiarvo 4/5	Toteutui

2.1.4 Terveyspalvelut

Toiminnan kehittäminen on jatkunut hyvässä tahdissa vuonna 2019. Avosairaanhoidossa kehiteltiin uusia palvelumuotoja poliklinikkatoimintaan ja panostettiin asiakaskokemukseen, joka näkyi erinomaisena asiakaspalautteena. Avoterveydenhuollossa käynnistettiin maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille asukkaille kuntayhtymän alueella ja laajennettiin sähköisiä ajanvarausmahdollisuuksia perhekeskuksen palveluihin.

Vuonna 2018 käynnistynyt kotisairaaloiminta osoitti tarpeellisuutensa ja pienensi merkittävästi sairaalao- osaston kuormitusta, joka näkyi puolestaan toiminnan tuottojen jäätyä alle talousarvion suunnitellun. Tu- losalueen henkilöstöressurssien käytön tiukan arvioinnin ansiosta henkilöstökustannuksissa jäätin kuitenkin myös alle talousarvion.

Terveyspalvelujen talousarvion toteutuma

TERVEYSPALVELUT	TP 2018	TA 2019	TP 2019	ERO	TOT%	Kasvu
				TP19/TA19	TA19	% TP2018
Oman toiminnan tuotot	2 655 152	2 820 785	2 081 326	-739 459	73,8	-21,6
Henkilöstökulut	8 760 703	8 609 836	8 282 610	-327 226	96,2	-5,5
Asiakaspalvelut	548 955	401 807	525 427	123 620	130,8	-4,3
Palvelujen ostot	3 579 430	2 999 349	2 816 288	-183 061	93,9	-21,3
Aineet ja tarvikkeet	1 753 850	1 422 773	1 528 198	105 425	107,4	-12,9
Muut toimintakulut	159 423	96 717	247 546	150 829	255,9	55,3
Oman toiminnan kulut yhteensä	14 802 362	13 530 482	13 400 069	-130 413	99,0	-9,5
OMAN TOIMINNAN KATE	-12 147 210	-10 709 697	-11 318 743	-628 743	105,7	-6,8
Erikoissairaanhoito ja erityispalvelut	31 930 155	24 838 005	27 714 525	2 876 520	111,6	-13,2
Toimintakulut yhteensä	46 732 517	38 368 487	41 114 594	2 746 107	107,2	-12,0
Osuus yhteisistä kust.+poistot	2 746 682	1 866 798	1 997 131	130 333	107,0	-27,3
TOIMINTAKATE	46 824 047	37 414 500	41 030 399	3 615 899	109,7	-12,4

Oman toiminnan tuotot jäivät budjetoidusta sairaalao- osaston suunniteltua alemman kuormituksen vuoksi sekä alkuvuonna olleen lääkäri- vajeen takia lääkäri- vasta- oton käynti- ja todistusmaksuja kertyi budjetoi- tua vähemmän.

Suurimmat toimintakulujen ylitykset tulivat ostopalveluista, esim. lääkinnällisestä kuntoutuksesta ja labora- toriopalveluista. Hoitotarvikkeet ja lääkkeet ylittyivät talousarviosta. Maksuttomaan ehkäisyyn ei ollut ta- lousarviossa osattu varautua ollenkaan. Hoitotarvikkeiden kustannuksiin, varastokäytäntöihin ja lääkkeiden tilaustapoihin tullaan kiinnittämään erityistä huomiota vuonna 2020.

Erikoissairaanhoidon kulut ylittivät talousarvion 11,6 prosentilla eikä erikoissairaanhoidon kulujen leikkaus onnistunut suunnitellusti. Kulujen kasvu suhteessa viime vuoteen oli kuitenkin varsin maltillista.

Terveyspalvelujen nettokulut (kuntaosuudet) tehtävittäin

TERVEYSPALVELUT				ERO	ERO
1000 eur	TP 2018	TA 2019	TP2019	TP19/TA19	TP19/TP18
Avosairaanhoito	4 386,7	3 656,1	4 307,8	651,7	- 78,9
Lääkärit	2 476,8	2 251,1	2 156,7	- 94,4	- 320,1
Neuvola	1 197,1	1 205,1	1 131,3	- 73,9	- 65,8
Kuntoutusosasto	1 046,0	-	-	-	- 1 046,0
Sairaalaosasto	3 850,5	4 080,7	4 159,5	78,8	309,0
Suun terveydenhuolto	1 687,1	1 415,8	1 450,1	34,3	- 237,0
Työterveyshuolto	249,9	- 32,3	110,5	142,8	- 139,3
Perusterveydenhuolto yhteensä	14 893,9	12 576,5	13 315,9	739,4	- 1 578,0
Evijärvi	1 646,0	1 607,9	1 765,8	158,0	119,9
Kauhava	11 251,0	10 968,6	11 550,0	581,4	299,1
Lappajärvi	1 997,0	-	-	-	- 1 997,0
	14 893,9	12 576,5	13 315,9	739,4	- 1 578,0
ERIKOISSAIRAANHOITO				ERO	ERO
1000 eur	TP 2018	TA 2019	TP2019	TP19/TA19	TP19/TP18
Sairaahoitopiiri	30 075,6	23 437,1	26 282,1	2 845,1	- 3 793,4
Ensihoito	1 217,1	941,0	1 083,6	142,7	- 133,4
Muut palveluntuottajat	637,5	460,0	348,8	- 111,2	- 288,8
Erikoissairaanhoito yhteensä	31 930,2	24 838,0	27 714,5	2 876,5	- 4 215,6
Evijärvi	3 914,3	3 597,9	3 980,3	382,5	66,0
Kauhava	23 514,8	21 240,2	23 734,2	2 494,0	219,3
Lappajärvi	4 501,0	-	-	-	- 4 501,0
	31 930,2	24 838,0	27 714,5	2 876,5	- 4 215,6

2.1.4.1 Avosairaanhoito

Vuonna 2019 on jatkettu toiminnan kehittämistä liittyen hoidon saatavuuteen, sujuvaan palveluun ja hyvään asiakaskokemukseen. Pyrkimyksenä oli myös lääkäriresurssien tehokas hyödyntäminen sekä etälääkäritoiminnan, erikoislääkärien ja asiantuntijahoitajien vastaanottojen vahvistaminen ja lisääminen. Avosairaanhoito osallistui Sitran hankkeeseen "Terveyskeskus kilpailukykyiseksi", jonka avulla panostettiin asiakaskokemukseen. Loppusyksystä toteutetussa asiakastytyväisyyskyselyssä saimme hyvät tulokset, NPS oli 72.

Toiminnassa muutoksia tapahtui alkuvuodesta pikapoli- kokeiluna, josta asiakaspalaute oli hyvää ja toimintaa päätettiin jatkaa koko vuoden. Syksyllä lähdettiin suunnittelemaan polin toimintojen uudelleenjärjestelyä ja tiimivastaanottoa testattiin jo joulukuun puolella. Kehittämisen tavoitteena olivat lääkärinvastaanotolle pääsy seitsemässä vuorokaudessa, odotusaikojen lyheneminen, asiakaslähtöisyys ja työhyvinvointi.

Erikoislääkäreistä urologin vastaanottotoimintojen aloitus suunniteltiin sekä sydän- ja reumahoitajan vastaanottojen toimintaa käynnisteltiin. Erikoissairaanhoidon kanssa aloitettiin yhteistyö lonkka- ja polviproteesipotilaiden hoitoketjutyössä.

2.1.4.2 Avoterveydenhuolto

Avoterveydenhuollossa yksi terveydenhoitajista teki säännöllisten synnytysten jälkitarkastuksia koko kuntayhtymän alueella vähentäen näin lääkäriyön painetta hieman. Neuvolapalveluiden sähköiset palvelut laajenivat vuoden aikana kahden koulupiirin 1. luokkalaisten tarkastuksien ja influenssarokotusten ajan varaimiseen. Vuoden aikana on tarkistettu ja päivitetty erilaisia ohjeita. Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille käynnistyi kuntayhtymän alueella vuoden alussa.

2.1.4.3 Sairaalaosasto ja kotisairaala

Sairaalaosasto on toiminut 42 paikkaisena. Osaston yhteydessä on toiminut kotisairaala. Osaston keskimääräinen kuormitusprosentti on ollut noin 68 %, tämä selittyy osin hyvin toimineen kotisairaalan vuoksi. Keskimääräinen hoitoaika oli 5,7 vrk. Kotisairaalassa oli 5235 käyntiä ja 381 asiakasta. Keväällä osastolla hoidettiin suurempaa henkilöstöresurssia vaatinut potilas ja tästä aiheutui yksikölle suuremmat henkilöstö- ja hoitotarvikemenot kuin mitä oli budjetoitu. Lisäksi vuoden aikana osastoa kuormitti sekä lyhyt- että pitkäaikaiset sairauslomat. Korvaavaa työtä ja muokattuja työnkuvia on ollut käytössä sairauslomien ehkäisemiseksi.

Hoidon laatuun on kiinnitetty vuoden aikana huomiota ja henkilöstön osaamiseen on panostettu. Henkilöstö on antanut koulutuksista palautetta ja näistä nousseita kehittämisehdotuksia on käsitelty yksikössä. Lääkehoidon turvallisuuteen on panostettu mm. lisäämällä kaksoistarkistus systemaattisesti vuoroihin. Asiakaskokemukseen parantamiseksi kehitettiin lomake jatkuvan potilaspalautteen keräämiseen. Osaston slogan ”Sinun parhaaksesi, toimintakykyäsi turvaten, hyvinvointiasi vaalien, ammattitaidolla” luotiin yhdessä henkilöstön kanssa kuvaamaan osaston toimintaa.

AVI:n tarkastus tehtiin sairaalaosastolle keväällä 2019. Lisäksi toteutettiin henkilökunnalle työhyvinvointikysely. Esiin nousseita kehittämistarpeita käsiteltiin kehittämispäivissä ja toimintaa on kehitetty sen myötä. Vuoden loppupuolella yksikön osastonhoitaja siirtyi uudishankkeen projektikoordinaattoriksi ja vastaava sairaanhoitaja siirtyi tekemään osastonhoitajan tehtävää.

2.1.4.4 Fysioterapia

Fysioterapiapalveluita tarjotaan hyvinvointikeskuksessa, hyvinvointiasemilla ja jalkautuvina palveluina myös asiakkaan kotiin. Alkuvuonna aikuisten fysioterapiatoiminta ja apuvälinepalvelu käynnistyivät myös Evijärven hyvinvointiasemalla. Vuoden aikana muutettiin lisäksi erilaisten toimintojen resursointia vastaamaan niiden käyttöön siirtymällä mm. keskitettyyn ajanvaraukseen. Vuoden lopussa suunniteltiin sairaalaosaston fysioterapeuttisäys kuntoutuksen laadun parantamiseksi. Yksikkö pystyi pitämään toimintakulunsa talousarvion sisällä hienosti.

2.1.4.5 Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon toiminnassa on pyritty asiakaslähtöisyyteen. Hoitoaika annetaan ensimmäisellä yhteydenotolla ja kiireettömien hoitoaikojen saatavuutta on lisätty niin, että hoitoon on päässyt 12–21 päivän sisällä. Sähköinen ajanvaraus on otettu käyttöön.

Erikoissairaanhoidon menoja on vähennetty ostamalla suukirurgin työpanosta.

Haasteena on ollut välinehuollon kuljetusten vähentyminen ja sen takia hammashoitoloiden välineisiin on investoitu suunniteltua enemmän.

Valtakunnallisesti Kaksineuvoinen tuottaa palvelut edullisimmin: 39,5 euroa/painotettu toimenpide, kun SUHAT-keskiarvo on 58,3 euroa/painotettu toimenpide. Asiakasmaksutuloilla katetaan noin 42,7 % menoista. Toiminta on toteutunut talousarvion mukaan.

2.1.4.6 Työterveyshuolto

Kuntayhtymän työterveyshuollon yksikkö tuotti syyskuun loppuun asti Evijärven kunnan henkilöstön työterveyshuollon, kuntayhtymän alueen maanviljelijöiden sekä yksityisyriyten työterveyshuollon.

Lappajärven kunnan erottua kuntayhtymästä ja Kauhavan kaupungin henkilöstön siirryttyä käyttämään Härmämedin työterveyspalveluita työterveyshuollon volyymi laski niin paljon, että ei enää ollut edellytyksiä tuottaa palveluita tehokkaasti. Tämän takia kuntayhtymä teki päätöksen siirtää työterveysliiketoimintansa 1.10.2019 alkaen liikkeen luovutuksella Härmämedille.

2.1.4.7 Erikoissairaanhoito

Kauhavan kaupungin erikoissairaanhoidon menot olivat 2,5 M€ yli talousarvion, mutta kasvoivat vain 0,2 milj. € viime vuodesta. Evijärven kunnan erikoissairaanhoidon menot olivat 0,4 M€ yli talousarvion, mutta kasvu oli vain 66 t€ verrattuna edelliseen vuoteen. Erikoissairaanhoidon kulujen leikkaus ei siten onnistunut suunnitellusti, mutta kulujen kasvua pystyttiin hillitsemään.

2.1.4.8 Terveyspalvelujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoite/kriittinen menestystekijä	Toimenpiteet 2019	Tavoitetaso/mittari	Toteuma 2019
Kiireettömän hoidon saannin turvaaminen ja kehittäminen	Asiantuntijatyöntekijöiden roolien selkeytyminen ja resursointi Erikoislääkäritoiminnan lisääminen Asiakkaiden ohjautuminen helposti suoraan oikealle ammattilaisille	Kiireettömän hoidon saatavuus 3 viikon sisällä. Kiireellisen hoidon odotusajan minimointi/Kiireellisen hoidon palveluprosessin kehittäminen Suoritteet/asiantuntijatyöntekijä	Toteutui pääsääntöisesti. Yksittäisinä hetkinä tavoite ylittyi muutamilla päivillä. Pikapoli-mallin aloitus alkuvuodesta ja uusien toimintamallien suunnittelu syksyllä, käyttöön alkuvuodesta 2020 Yhteensä 18 730 käyntiä asiantuntijasairaanhoitajilla.
Laadukas ja turvallinen osastohoito sekä toimiva kotisairaala	Osaston ja kotisairaalan toiminnan edelleen kehittäminen	Osaston keskimääräinen hoitoaika alle 8 pv Kotisairaalan käyntimäärät	Toteutui. Keskimääräinen hoitoaika oli 5,6 päivää. Kotisairaalassa toteutui 5235 käyntiä ja asiakasmäärä oli 381.
Hyvä asiakaskokemus	Avosairaanhoidon osallistuminen Kilpailukykyinen terveyskeskus hankkeeseen Organisaation sisäiset asiakaskokemuskoulutukset	Asiakastyytyväisyyskyselyt Asiakaspalautteet	Toteutuneet yksiköissä joko jatkuvan palautteen keräämisenä tai tehokyselyinä. Tulokset joka yksikössä erinomaiset.

2.1.5 Investoinnit

Kokonaisinvestoinnit olivat yhteensä 229 815,00 euroa. Talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä 250 000 euroa ja investointien talousarvion toteutuma oli 91,9 %.

Toteutuneet investoinnit olivat kahden pakettiauton hankinta työpajan käyttöön ja työpajatoiminnan siirtoon liittyvät kustannukset. Sisäilmaongelmien takia työpajalle oli löydettävä uudet toimitilat ja siirron yhteydessä vuokratiloihin tehtiin muutoksia.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen tulosalueittain

Käyttötalous yhteensä						
*) <u>Hallinto- ja tukipalvelut</u>						
		<u>TP 2018</u>	<u>TA 2019</u>	<u>TP 2019</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	616 805	416 819	371 250	-45 569	89,1
	Toimintamenot	6 990 500	5 199 771	5 834 335	634 564	112,2
	Suunnitelmapoistot	180 750	59 299	59 896	597	101,0
	Nettomenot	6 554 445	4 842 251	5 522 981	680 730	114,1
<u>Sosiaalipalvelut</u>						
		<u>TP 2018</u>	<u>TA 2019</u>	<u>TP 2019</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	1 130 498	850 326	837 079	-13 247	98,4
	Toimintamenot	19 026 769	17 035 293	18 126 299	1 091 006	106,4
	Suunnitelmapoistot	22 806	10 700	18 158	7 458	169,7
	Nettomenot	17 919 077	16 195 667	17 307 378	1 111 711	106,9
<u>Ikäihmisten palvelut</u>						
		<u>TP 2018</u>	<u>TA 2019</u>	<u>TP 2019</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	5 789 676	4 642 738	4 860 431	217 693	104,7
	Toimintamenot	27 355 831	21 925 890	23 094 394	1 168 504	105,3
	Suunnitelmapoistot	32 614	20 700	23 729	3 029	114,6
	Nettomenot	21 598 769	17 303 852	18 257 692	953 840	105,5
<u>Perusterveydenhuolto</u>						
		<u>TP 2018</u>	<u>TA 2019</u>	<u>TP 2019</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintatulot	2 655 152	2 820 785	2 081 326	-739 459	73,8
	Toimintamenot	17 487 707	15 348 581	15 341 231	-7 350	100,0
	Suunnitelmapoistot	61 337	48 699	55 969	7 270	114,9
	Nettomenot	14 893 892	12 576 495	13 315 874	739 379	105,9
<u>Erikoissairaanhoito</u>						
		<u>TP 2018</u>	<u>TA 2019</u>	<u>TP 2019</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintamenot	31 930 155	24 838 005	27 714 525	2 876 520	111,6
	Nettomenot	31 930 155	24 838 005	27 714 525	2 876 520	111,6
<u>Palveluliikenne</u>						
		<u>TP 2018</u>	<u>TA 2019</u>	<u>TP 2019</u>	<u>Poikkeama</u>	<u>Tot-%</u>
	Toimintamenot	127 312	70 148	87 894	17 746	125,3
	Nettomenot	127 312	70 148	87 894	17 746	125,3

*)Hallinnon ja tukipalvelujen nettokustannukset on jaettu joko kulujen tai käytön suhteessa palvelualueille.

Käyttötalous yhteensä						
	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikkeama	Tot-%	
Toimintatulot	10 192 130	8 730 668	8 154 133	-576 535	93,4	
Toimintamenot	96 377 229	79 575 436	84 678 879	5 103 443	106,4	
Suunnitelmapoistot	297 507	139 398	158 616	19 218	113,8	
Nettomenot/kuntien maksuosuudet	86 469 206	70 984 166	76 683 362	5 699 196	108,0	
TOIMINTAKATE	284 106	146 400	154 569	8 169	105,6	
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	25 119	21 000	15 638	-5 362	74,5	
Käyttöomaisuuden myynti			3 869			
VUOSIKATE	309 225	167 400	174 076	6 676	104,0	
Suunnitelman mukaiset poistot	297 507	139 398	158 616	19 218	113,8	
TILIKAUDEN TULOS	11 718	28 002	15 460	-12 542	55,2	

2.2.2 Jäsenkuntien rahoitusosuudet

KUNTAOSUUDET (peruspalvelut)				Tot-%	Muutos-%
	TP2018	TA2019	TP2019	TP19/ TA19	TP19/ TP 18
Sosiaalipalvelut					
Evijärvi	2 077 800	2 346 689	2 255 324	96,1 %	8,5 %
Kauhava	13 706 623	13 848 977	15 052 054	108,7 %	9,8 %
Lappajärvi	2 134 854	0	0		
YHTEENSÄ	17 919 077	16 195 667	17 307 378	106,9 %	-3,4 %
Ikäihmistien palvelut					
Evijärvi	2 388 782	2 298 019	2 892 098	125,9 %	21,1 %
Kauhava	15 142 102	15 005 833	15 365 594	102,4 %	1,5 %
Lappajärvi	4 067 885	0	0		
YHTEENSÄ	21 598 769	17 303 852	18 257 692	105,5 %	-15,5 %
Perusterveydenhuolto					
Evijärvi	1 645 962	1 607 859	1 765 826	109,8 %	7,3 %
Kauhava	11 250 965	10 968 636	11 550 049	105,3 %	2,7 %
Lappajärvi	1 996 965	0	0		
YHTEENSÄ	14 893 892	12 576 495	13 315 874	105,9 %	-10,6 %
Erikoissairaanhoido					
Evijärvi	3 914 309	3 597 855	3 980 340	110,6 %	1,7 %
Kauhava	23 514 841	21 240 150	23 734 185	111,7 %	0,9 %
Lappajärvi	4 501 005	0	0		
YHTEENSÄ	31 930 155	24 838 005	27 714 525	111,6 %	-13,2 %
PERUSPALVELUT YHTEENSÄ					
Evijärvi	10 026 854	9 850 422	10 893 588	110,6 %	8,6 %
Kauhava	63 614 530	61 063 596	65 701 881	107,6 %	3,3 %
Lappajärvi	12 700 510	0	0		
YHTEENSÄ	86 341 894	70 914 018	76 595 469	108,0 %	-11,3 %
Palveluliikenne					
Evijärvi	17 127	14 030	19 788	141,0 %	15,5 %
Kauhava	72 116	56 118	68 105	121,4 %	-5,6 %
Lappajärvi	38 069	0	0		
YHTEENSÄ	127 312	70 148	87 894	125,3 %	-31,0 %
KAIKKI KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ					
Evijärvi	10 043 981	9 864 452	10 913 376	110,6 %	8,7 %
Kauhava	63 686 646	61 119 715	65 769 986	107,6 %	3,3 %
Lappajärvi	12 738 579	0	0		
YHTEENSÄ	86 469 206	70 984 166	76 683 362	108,0 %	-11,3 %

2.2.3 Tuloslaskelman toteutuminen

TULOSLASKELMA		TA 2019	TP 2019	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT					
	Myyntituotot	73 636 292,00	79 091 279,35	-5 454 987,35	107,40
	Maksutuotot	4 747 609,00	4 441 453,03	306 155,97	93,6
	Tuet ja avustukset	451 022,00	432 874,58	18 147,42	96,0
	Muut toimintatuotot	879 911,00	867 841,48	12 069,52	98,6
	TUOTOT YHTEENSÄ	79 714 834,00	84 833 448,44	5 118 614,44	106,4
TOIMINTAKULUT					
	Henkilöstökulut				
	Palkat ja palkkiot	-24 680 015,00	-25 472 783,12	792 768,12	103,2
	Henkilösivukulut				
	Eläkekulut	-4 521 889,00	-5 093 476,69	571 587,69	112,6
	Muut henkilösivukulut	-811 511,00	-1 042 611,32	231 100,32	128,5
	Palvelujen ostot				
	Asiakaspalvelujen ostot	-34 430 033,00	-37 573 680,24	3 143 647,24	109,1
	Palvelujen ostot	-7 853 099,00	-7 831 000,19	-22 098,81	99,7
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
	Ostot tilikauden aikana	-2 590 255,00	-2 653 265,84	63 010,84	102,4
	Avustukset	-2 549 932,00	-2 740 321,68	190 389,68	107,5
	Muut toimintakulut	-2 131 700,00	-2 271 740,39	140 040,39	106,6
	KULUT YHTEENSÄ	-79 568 434,00	-84 678 879,47	5 110 445,47	106,4
	TOIMINTAKATE	146 400,00	154 568,97	-8 168,97	105,6
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT					
	Korkotuotot	15 000,00	10 184,80	-4 815,20	67,9
	Muut rahoitustuotot	7 000,00	7 329,22	329,22	104,7
	Muut rahoituskulut	-1 000,00	-1 875,76	875,76	187,6
	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	21 000,00	15 638,26	-5 361,74	74,5
	VUOSIKATE	167 400,00	170 207,23	-2 807,23	101,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
	Suunnitelman mukaiset poistot	-139 398,00	-158 615,84	19 217,84	113,8
	Käyttöom. myyntivoit. Ja -tapp	0,00	3 869,14	-3 869,14	0,0
	Yhteensä	-139 398,00	-154 746,70	15 348,70	111,0
	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	28 002,00	15 460,53	-12 541,47	55,2

2.2.4 Investointiosan toteutuminen

		TA2019	TP2019
Atk- ja tietoliikenne-ohjelmat			
	Life Care	200 000	
		200 000	
Muut pitkävaikuttiset menot			
	Työpajan toimitilojen saneeraus vuokratiloihin		164 447
			164 447
Koneet ja kalusto			
	2 pakettiautoa työpajalle		30 419
	Työpajan koneet		34 949
	Hankesuunnittelu	50 000	
		50 000	65 368
		250 000	229 815

Kokonaisuutena investoinnit jäivät alle talousarvion, mutta investoinnit kohdistuivat toisin kuin oli talousarviossa ennakoitu. Life Care päivitys tehtiin loppuvuonna 2019, mutta saadun ohjeistuksen mukaan päivityksen kulut kirjattiin käyttömenoihin eikä investointeihin. Työpajan investoinnit liittyvät vanhojen toimitilojen sisäilmaongelmiin, joiden takia työpajatoiminnalle oli löydettävä uudet tilat.

2.2.5 Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2019	TP 2019	Poikkeama	Tot-%
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	167 400,00	170 207,23	2 807,23	101,7
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-250 000,00	-229 815,00	-20 185,00	91,9
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot		492 925,00	492 925,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-82 600,00	433 317,23	515 917,23	-524,6
Rahoituksen rahavirta				
Peruspääoman muutokset		-588 774,79		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen pääomat		-21 576,18		
Vaihto-omaisuuden muutos		835,67		
Saamisten muutos		-977 569,43		
Korottomien velkojen muutos		-345 602,91		
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	0,00	-1 343 912,85	-1 343 912,85	
Rahoituksen rahavirta	0,00	-1 932 687,64	-1 932 687,64	
Rahavarojen muutos	-82 600,00	-1 499 370,41	-1 416 770,41	1815,2

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA			
		1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
TOIMINTATUOTOT			
	Myyntituotot	79 091 279,35	89 566 595,27
	Maksutuotot	4 441 453,03	5 272 706,53
	Tuet ja avustukset	432 874,58	592 815,89
	Muut toimintatuotot	867 841,48	1 229 218,36
	TUOTOT YHTEENSÄ	84 833 448,44	96 661 336,05
TOIMINTAKULUT			
	Henkilöstökulut		
	Palkat ja palkkiot	-25 472 783,12	-28 931 030,45
	Henkilösivukulut		
	Eläkekulut	-5 093 476,69	-5 480 914,13
	Muut henkilösivukulut	-1 042 611,32	-1 218 881,36
	Palvelujen ostot		
	Asiakaspalvelujen ostot	-37 573 680,24	-42 063 553,96
	Palvelujen ostot	-7 831 000,19	-9 125 975,87
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
	Ostot tilikauden aikana	-2 653 265,84	-3 213 448,53
	Avustukset	-2 740 321,68	-3 356 127,93
	Muut toimintakulut	-2 271 740,39	-2 987 297,48
	KULUT YHTEENSÄ	-84 678 879,47	-96 377 229,71
	TOIMINTAKATE	154 568,97	284 106,34
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT			
	Korkotuotot	10 184,80	19 524,97
	Muut rahoitustuotot	7 329,22	6 271,24
	Muut rahoituskulut	-1 875,76	-676,24
	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT YHTEENSÄ	15 638,26	25 119,97
	VUOSIKATE	170 207,23	309 226,31
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
	Suunnitelman mukaiset poistot	-158 615,84	-297 508,12
	Käyttöom. myyntivoit. Ja -tapp	3 869,14	
	Yhteensä	-154 746,70	
	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	15 460,53	11 718,19

3.2 Rahoituslaskelma

		2019	2018
Toiminnan rahavirta			
	Vuosikate	170 207,23	309 226,31
Investointien rahavirta			
	Investointimenot	-229 815,00	-65 093,02
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	492 925,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta		433 317,23	244 133,29
Rahoituksen rahavirta			
	Edellisten tilikausien oikaisu		
	Peruspääoman muutokset	-588 774,79	0,00
	Muut maksuvalmiuden muutokset		
	Toimeksiantojen varat	-21 576,18	-11 052,28
	Toimeksiantojen pääomat		
	Vaihto-omaisuuden muutos	835,67	-856,84
	Saamisten muutos	-977 569,43	-4 424 451,99
	Korottomien velkojen muutos	-345 602,91	336 906,45
	Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-1 343 912,85	-4 099 454,66
Rahoituksen rahavirta		-1 932 687,64	-4 099 454,66
Rahavarojen muutos		-1 499 370,41	-3 855 321,37
Rahavarojen muutos taseesta		-1 499 370,65	-3 855 321,40
Rahavarat 1.1.		6 022 375,99	9 877 697,39
Rahavarat 31.12.		4 523 005,34	6 022 375,99
		-1 499 370,65	-3 855 321,40

3.3 Tase

	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	25 849,12	57 568,74
Muut pitkävaikutteiset menot	161 655,50	13 571,99
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	187 504,62	71 140,73
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	0,00	105 390,43
Rakennukset	0,00	227 754,67
Kiinteät rakennelmat ja laitteet	0,00	119 188,81
Koneet ja kalusto	333 976,46	415 862,90
Muut aineelliset hyödykkeet	1 934,16	1 934,16
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	335 910,62	870 130,97
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	6 553,45	6 553,45
Sijoitukset yhteensä	6 553,45	6 553,45
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	529 968,69	947 825,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	60 815,89	61 651,56
Vaihto-omaisuus yhteensä	60 815,89	61 651,56
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 768 966,22	5 755 451,29
Muut saamiset	483 951,82	464 345,89
Siirtosaamiset	398 446,85	453 998,28
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	7 651 364,89	6 673 795,46
Saamiset yhteensä	7 651 364,89	6 673 795,46
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä		
Rahat ja pankkisaamiset	4 523 005,34	6 022 375,99
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	4 523 005,34	6 022 375,99
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	12 235 186,12	12 757 823,01
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12 765 154,81	13 705 648,16

VASTATTAVAA			
		31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA			
	Peruspääoma	1 869 871,48	2 458 646,27
	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	205 044,67	193 326,48
	Tilikauden yli-/alijäämä	15 460,53	11 718,19
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		2 090 376,68	2 663 690,94
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
	Valtion toimeksiantojen pääomat	28 579,70	50 155,88
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ		28 579,70	50 155,88
VIERAS PÄÄOMA			
	Lyhytaikainen vieras pääoma		
	Saadut ennakot		
	Ostovelat	4 886 288,84	4 998 109,96
	Muut velat	660 693,93	573 149,50
	Siirtovelat	5 099 215,66	5 420 541,88
	Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	10 646 198,43	10 991 801,34
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		10 646 198,43	10 991 801,34
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		12 765 154,81	13 705 648,16

4. Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Yhtymähallitus on 19.11.2013 hyväksynyt Kilan kuntajaoston yleisohjeen 15.11.2012 mukaisen poistosuunnitelman. Uutta poistosuunnitelmaa käytetään 1.1.2013 jälkeen käyttöönotettujen hyödykkeiden osalta. Vanhojen hyödykkeiden osalta käytetään aiemmin voimassa olleen poistosuunnitelman mukaisia poistoajkoja. Aiemman poistosuunnitelman poistoajat eivät poikkea olennaisesti 19.11.2013 poistosuunnitelman poistoajoista.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihintamenetelmällä hankintamäärillä painotettujen hankintamenojen keskiarvoon.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Lappajärven kunta on eronnut 1.1.2019 kuntayhtymästä. Lappajärven osuus peruspääomasta 136.440,88 € on suoritettu Lappajärven kunnan omistukseen siirtyneen käyttöomaisuuden arvolla.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

4.2.1 Toimintatuotot tulosalueittain

		2019	2018
Myyntituotot			
	Hallinto- ja tukipalvelut	172 060,39	367 131,14
	Sosiaalipalvelut	219 195,37	260 236,16
	Ikäihmisten palvelut	1 494 454,56	1 738 398,15
	Terveyspalvelut	522 206,88	731 623,87
	Kuntien perusp.maksuosuudet	76 683 362,15	86 469 205,95
	Myyntituotot yhteensä	79 091 279,35	89 566 595,27
Maksutuotot			
	Hallinto- ja tukipalvelut	-4,50	1,00
	Sosiaalipalvelut	138 718,75	177 292,35
	Ikäihmisten palvelut	2 756 178,74	3 190 079,14
	Terveyspalvelut	1 546 560,04	1 905 334,04
	Maksutuotot yhteensä	4 441 453,03	5 272 706,53
Tuet ja avustukset			
		2019	2018
	Työllistämistuki	75 041,97	73 737,33
	Korvaukset Kelalta	156 052,24	195 536,80
	Muut tuet ja avustukset	201 780,37	323 541,76
	Tuet ja avustukset yhteensä	432 874,58	592 815,89
Muut tuotot			
	Vuokratuotot	764 416,18	1 083 514,95
	Toimeentulotuen takaisinperintä	9 111,56	11 199,04
	Muut tuotot	94 313,74	134 504,37
	Muut tuotot yhteensä	867 841,48	1 229 218,36
	Toimintatuotot yhteensä	84 833 448,44	96 661 336,05

4.2.2 Toimintakulut tulosalueittain

	2019	2018
Henkilöstökulut		
Hallinto- ja tukipalvelut	3 133 860	3 567 868
Sosiaalipalvelut	5 047 567	5 698 893
Ikäihmisten palvelut	15 144 834	17 603 362
Terveyspalvelut	8 282 610	8 760 703
Henkilöstökulut yhteensä	31 608 871	35 630 826
Erikoissairaanhoido	27 714 525	31 930 155
Erytispalvelut	1 322 764	1 437 850
Muut asiakaspalvelut		
Sosiaalipalvelut	6 875 256	6 492 770
Ikäihmisten palvelut	1 135 709	1 653 824
Terveyspalvelut	525 427	548 955
Asiakaspalvelut yhteensä	37 573 680	42 063 554
Muut palvelut		
Hallinto- ja tukipalvelut	1 520 405	1 810 880
Sosiaalipalvelut	1 389 698	1 466 598
Ikäihmisten palvelut	2 104 609	2 269 068
Terveyspalvelut	2 816 288	3 579 430
Muut palvelut yhteensä	7 831 000	9 125 976
Aineet ja tarvikkeet		
Hallinto- ja tukipalvelut	718 904	926 204
Sosiaalipalvelut	133 796	198 533
Ikäihmisten palvelut	272 369	334 862
Terveyspalvelut	1 528 198	1 753 850
Aineet ja tarvikkeet yhteensä	2 653 266	3 213 449
Avustukset	2 740 322	3 356 128
Muut toimintamenot	2 271 740	2 987 297
Toimintakulut yhteensä	84 678 879	96 377 230

4.2.3 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

1.1.2013 käyttöön otetuista hyödykkeistä
Yhtymähallitus 19.11.2013

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20 - 40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	10 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista/ennen 1.1.2013
käyttöön otetuista hyödykkeistä

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta
Muut	Tasapoisto	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	12 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

Jäsenkunnista siirtyneen sosiaalitoimen irtaimen käyttöomaisuuden poisto-ajaksi vahvistettiin yhtymähallituksessa 3 vuotta.

4.2.4 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta tilinpäätöksessä

2015 - 2019 keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	421 096 eur/vuosi
2015 - 2018 keskimääräinen poistonalaisten investointien hankintameno	229 305 eur/vuosi
Ero eur	- 191 791 eur
Ero %	- 45,5 %

4.3 Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot

4.3.1 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

		2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset			
	Työterveyshuolto/Kela	142 740,68	176 115,37
	Muut saamiset Kelalta	35 199,87	56 502,43
	Valtionosuudet/hankkeet	28 936,95	33 827,06
	Sotainvaliditilitykset/valtio		65 233,22
	Muut siirtosaamiset valtiolta	31 797,00	43 511,74
	Muut siirtosaamiset	13 948,50	59 381,06
	Siirtosaamiset yhteensä	252 623,00	434 570,88

4.3.2 Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

		2019	2018
Tietokoneohjelmistot			
	Alkusaldo 1.1.	57 568,74	107 712,41
	Tilikauden lisäykset		
	Siirrot erien välillä		
	Tilikauden poistot	-31 719,62	-50 143,67
	Tasearvo 31.12.	25 849,12	57 568,74
Muut pitkävaikutteiset menot			
	Alkusaldo 1.1.	13 571,99	28 124,22
	Tilikauden lisäykset	164 447,25	
	Siirrot erien välillä		
	Tilikauden poistot	-16 363,74	-14 552,23
	Tasearvo 31.12.	161 655,50	13 571,99
	Aineettomat hyödykkeet yht.	187 504,62	71 140,73

Aineelliset hyödykkeet		2019	2018
Maa- ja vesialueet			
	Alkusaldo 1.1.	82 916,65	82 916,65
	Tilikauden vähennykset	-82 916,65	
	Siirrot erien välillä		
	Tasearvo 31.12.	0,00	82 916,65
Liittymismaksut			
	Alkusaldo 1.1.	22 473,78	22 473,78
	Tilikauden vähennykset	-22 473,78	
	Tasearvo 31.12.	0,00	22 473,78
	Maa- ja vesialueet	0,00	105 390,43
Hallinto- ja laitosrakennukset			
	Alkusaldo 1.1.	227 754,67	297 409,41
	Tilikauden vähennykset	-227 754,67	
	Siirrot erien välillä		
	Tilikauden poistot		-69 654,74
	Tasearvo 31.12.	0,00	227 754,67
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet			
	Alkusaldo 1.1.	119 188,81	129 629,88
	Tilikauden vähennykset	-119 188,81	
	Tilikauden poistot		-10 441,07
	Tasearvo 31.12.	0,00	119 188,81
	Rakennukset	0,00	346 943,48
Kuljetusvälineet			
	Alkusaldo 1.1.	0,00	
	Tilikauden lisäykset	30 419,35	
	Tilikauden poistot	-5 050,53	
	Tasearvo 31.12.	25 368,82	
ATK			
	Alkusaldo 1.1.	1 402,13	15 075,41
	Tilikauden poistot	-1 402,13	-13 673,28
	Tasearvo 31.12.	0,00	1 402,13
Muut koneet ja kalusto			
	Alkusaldo 1.1.	414 460,77	490 545,88
	Tilikauden lisäykset	34 948,64	62 958,02
	Tilikauden vähennykset	-36 721,95	
	Tilikauden poistot	-104 079,82	-139 043,13
	Tasearvo 31.12.	308 607,64	414 460,77
	Koneet ja kalusto	333 976,46	415 862,90

		2019	2018
Arvo- ja taide-esineet			
	Alkusaldo 1.1.	1 934,16	1 934,16
	Tasearvo 31.12.	1 934,16	1 934,16
Muut aineelliset hyödykkeet			
		1 934,16	1 934,16
Aineelliset hyödykkeet yht.		335 910,62	870 130,97
Sijoitukset			
2019		2019	2018
Muut osakkeet ja osuudet			
	Alkusaldo 1.1.	6 553,45	4 418,45
	Lisäykset		2 135,00
	Vähennykset		
	Saldo 31.12.	6 553,45	6 553,45
Osakkeet ja osuudet		6 553,45	6 553,45
Sijoitukset yht.		6 553,45	6 553,45
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.		529 968,69	947 825,15

4.3.3 Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely		2019	2018
Peruspääoma			
	Evijärvi 1.1	22 691,54	22 691,54
	Evijärvi 31.12.	22 691,54	22 691,54
	Kauhava 1.1.	2 299 513,85	2 299 513,85
	Vähennykset	-452 333,91	
	Kauhava 31.12	1 847 179,94	2 299 513,85
	Lappajärvi 1.1.	136 440,88	136 440,88
	Vähennykset	-136 440,88	
	Lappajärvi 31.12	0,00	136 440,88
Peruspääoma 31.12		1 869 871,48	2 458 646,27
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä			
	Alkusaldo 1.1.	205 044,67	193 326,38
	Edellisten kausien ali/ylijäämä 31.12.	205 044,67	193 326,38
Tilikauden yli-/alijäämä		15 460,53	11 718,19
Oma pääoma yhteensä		2 090 376,68	2 663 690,84

4.3.4 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2019	2018
Maksamattomat palkat	441 778,10	319 296,91
Sosiaalivakuutusmaksuvelat	539 298,08	573 149,50
Lomapalkkavaraukset	4 023 595,73	4 441 724,03
Itsenäistymisvarat	378,71	2 417,06
Muut siirtovelat	94 165,04	83 954,38
Siirtovelat yhteensä	5 099 215,66	5 420 541,88

4.4 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

4.4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	31.12.2019	31.12.2018
Vakinaiset		
Kokoaikaiset	484	557
Osa-aikaiset	119	137
Vakinaiset yhteensä	603	694
Määräaikaiset		
Kokoaikaiset	125	194
Osa-aikaiset	10	15
Sivutoimiset	3	3
Työllistetyt	3	3
Määräaikaiset yhteensä	141	215
Kaikki yhteensä	744	909

4.4.2 Tilikauden henkilöstökulut

	2019	2018
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	24 680 015,00	28 931 030,45
Eläkekulut	4 521 889,00	5 480 914,13
Muut sosiaalivakuutusmaksut	811 511,00	1 218 881,36
Henkilöstökulut yhteensä	30 013 415,00	35 630 825,94
Henkilöstökulut tulosalueittain		
Hallinto- ja tukipalvelut	2 223 796,00	3 567 867,68
Sosiaalipalvelut	4 765 938,00	5 698 893,34
Ikäihmisten palvelut	14 413 845,00	17 603 361,51
Terveyspalvelut	8 609 836,00	8 760 703,41
	30 013 415,00	35 630 825,94

4.4.3 Tilintarkastajan palkkiot

	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	10 020,14	6 562,05
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	5 582,08	1 472,39
Muut palkkiot	20 937,01	0,00
	36 539,23	8 034,44

4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

4.5.1 Leasingvastuiden yhteismäärä

	2019	2018
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	24 146,34	44 295,26
Myöhemmin maksettavat	37 000,53	79 414,64
Leasingvastuut yhteensä	61 146,87	123 709,90

4.5.2 Vastuusitoumukset

	2019	2018
Vuokravastuut	2 763 350,66	3 231 768,67
Pääomavuokravastuut	1 220 107,60	1 032 366,72
Vuokravastuut yhteensä	3 983 458,26	4 264 135,39

5. Tilinpäätöksen allekirjoitukset

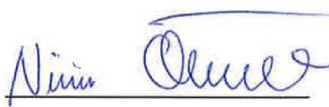
5.1 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen

Tilinpäätös kaudelta 1.1. - 31.12.2019

Kauhavalla 3.3.2020

Yhtymähallitus

 <hr/>	 <hr/>
 <hr/>	 <hr/>
 <hr/>	 <hr/>
 <hr/>	 <hr/>
 <hr/>	 <hr/>
 <hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kauhavalla ____ / ____ 2020

KPMG Oy Ab

Emma Paananen
KHT, JHT

6. Luettelot ja selvitykset

6.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Pääkirja
Päiväkirjat
Tasekirja

Tositteiden lajit	Tositelajit
Kassa- ja pankkitositteet	1-2
Palkkatapahtumat	4
Toimeentulotuki	6
Luottotappiot	15
Ostolaskut ja niiden maksut	20 - 29
Myyntilaskut ja niiden suoritukset	30 - 39
Arvonlisävero	50
Muistiotositteet	90
Kirjanpidon tulos	96

6.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytettävät
Tasekirja
Talousarvion toteutumisvertailu
Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus
Toimintakertomus
Tililuettelo

Kymmenen vuotta säilytettävät
Pääkirja
Tase-erittelyt
Päiväkirjat
Tilikauden tositteet *)

*) ESR:n ja EAKR:n rahoittamien hankkeiden tositteet 10 vuotta ohjelmakauden päättymisestä.

7. Tilasto-osa

7.1 Palvelujen käyttö jäsenkunnittain ja tehtävittäin 2011 - 2019

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
<u>Perheneuvola.</u>									
Kauhava	3 461	3 889	3 559	2 874	1 405	1 416	1 232	1 329	1 433
Evijärvi	469	527	675	388	370	213	188	149	240
Lappajärvi	499	619	658	251	257	189	156	289	
YHTEENSÄ	4 429	5 035	4 892	3 513	2 032	1 818	1 576	1 767	1 673
<u>Musiikkiterapia</u>									
Kauhava	247	268	69	119	96				
Evijärvi	19	0	0						
Lappajärvi	5	23	21	31	16				
YHTEENSÄ	271	291	90	150	112				
<u>Lastensuojelun perhe- ja laitoshoidon hoitopäivät</u>									
Kauhava	8 673	8 515	8 373	7 873	7 810	9 863	10 448	10 988	13 529
Evijärvi	4 021	3 694	3 457	3 521	3 018	2 399	1 600	1 313	1 672
Lappajärvi	1 951	1 305	671	247	287	816	868	1 305	
YHTEENSÄ	14 645	13 514	12 501	11 641	11 115	13 078	12 916	13 606	15 201
<u>Roihan majakka</u>									
Kauhava		2 211	3 563	3 603	3 212	2 915	2 730	1 531	
Lappajärvi			68	2		60	189	93	
YHTEENSÄ		2 211	3 631	3 605	3 212	2 975	2 919	1 624	0
<u>Vammaisten ja mt-kunt. asumispalvelut</u>									
Kauhava	34 089	36 875	37 297	38 129	37 919	40 444	41 268	42 823	43 673
Evijärvi	6 684	6 566	6 452	6 559	7 085	7 400	7 412	7 174	6 792
Lappajärvi	3 926	3 337	2 107	2 699	4 018	5 735	5 422	5 117	0
YHTEENSÄ	44 699	46 778	45 856	47 387	49 022	53 579	54 102	55 114	50 465
2016 alkaen kuntalaskutuksessa									
<u>Vammaisten asumispalvelut</u>									
Kauhava						21 118	22 365	23 386	23 667
Evijärvi						3 326	3 015	2 270	1 686
Lappajärvi						1 634	1 997	1 286	
YHTEENSÄ						26 078	27 377	26 942	25 353
<u>Mt-kuntoutujien asumispalvelut</u>									
Kauhava						19 326	18 903	19 437	20 006
Evijärvi						4 074	4 397	4 904	5 106
Lappajärvi						4 101	3 425	3 831	
YHTEENSÄ						27 501	26 725	28 172	25 112
<u>Työ- ja päivätoiminta</u>									
Kauhava	11 077	11 118	11 837	12 148	12 700	12 865	12 223	11 943	12 116
Evijärvi	2 777	3 293	3 730	3 904	3 823	3 703	2 594	2 783	2 473
Lappajärvi	4 435	3 626	3 147	3 117	2 744	2 570	2 418	2 191	
YHTEENSÄ	18 289	18 037	18 714	19 169	19 267	19 138	17 235	16 917	14 589

	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
<u>Kotihoito</u>									
Kauhava	76 014	78 842	74 352	179 706	253 304				
Evijärvi	16 967	19 319	20 129	24 136	31 191				
Lappajärvi	21 511	20 766	25 181	30 776	32 637				
YHTEENSÄ	114 492	118 927	119 662	234 618	317 132				
<u>Kotihoito</u>									
Kauhava				77 410	100 827	105 150	112 076	123 532	122 273
Evijärvi				14 482	17 616	19 208	21 075	24 101	29 165
Lappajärvi				11 198	14 093	15 280	28 026	29 284	
YHTEENSÄ				103 090	132 536	139 638	161 177	176 917	151 438
<u>Palveluasuminen</u>									
Kauhava	47 179	46 017	43 868	10 902		725			
Evijärvi	4 645	4 335	4 664	2 746					
Lappajärvi	15 785	13 315	11 850	9 242	8 309	7 404			
YHTEENSÄ	67 609	63 667	60 382	22 890	8 309	8 129			
<u>Tehostettu palveluasuminen</u>									
Kauhava	41 702	47 414	50 883	66 845	78 604	79 085	71 700	72 871	75 369
Evijärvi	11 779	11 721	12 011	10 742	9 989	9 954	12 858	9 918	12 043
Lappajärvi	8 427	10 841	11 732	21 650	25 261	23 711	21 881	22 022	
YHTEENSÄ	61 908	69 976	74 626	99 237	113 854	112 750	106 439	104 811	87 412
<u>Laitoshoito/intervallihoito</u>									
Kauhava	43 742	35 580	34 048	17 625	1 574	789			
Evijärvi	5 761	6 108	6 158	4 456	3 957	2 962			
Lappajärvi	10 238	11 510	11 953	2 807	1 274	908			
YHTEENSÄ	59 741	53 198	52 159	24 888	6 805	4 659			
<u>Avohoito</u>									
Kauhava	45 409	42 620	45 446	44 056	39 905	41 492	41 733	44 091	48 091
Evijärvi	8 161	8 381	7 763	7 841	6 754	6 908	6 640	6 279	5 984
Lappajärvi	7 130	6 833	6 001	7 437	6 530	7 656	8 029	7 654	
YHTEENSÄ	60 700	57 834	59 210	59 334	53 189	56 056	56 402	58 024	54 075

<u>Terveysneuvonta</u>									
Kauhava	24 306	21 728	21 581	20 709	19 470	21 962	20 726	20 855	20 509
Evijärvi	4 531	4 224	4 266	4 051	4 050	4 166	3 685	3 518	3 554
Lappajärvi	4 234	4 085	3 983	3 870	3 715	4 361	3 817	4 437	
YHTEENSÄ	33 071	30 037	29 830	28 630	27 235	30 489	28 228	28 810	24 063
<u>Vuorohoito-osasto</u>									
Kauhava	6 706	6 566	6 393	6 768	5 809				
Evijärvi	47	248	663	442	331				
Lappajärvi	0	88	179	107	30				
YHTEENSÄ	6 753	6 902	7 235	7 317	6 170				
<u>Kuntoutusosasto</u>									
Kauhava	3 871	3 145	3 213	3 425	3 569	5 817	4 873	1 930	
Evijärvi	612	948	553	1 001	1 016	343	820	49	49
Lappajärvi	3 334	3 316	3 799	4 727	3 407	232	356	115	115
YHTEENSÄ	7 817	7 409	7 565	9 153	7 992	6 392	6 049	2 094	164
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<u>Sairaalaosasto</u>									
Kauhava	12 389	11 926	11 829	10 470	8 426	7 561	6 500	8 291	8 617
Evijärvi	2 163	2 622	1 470	1 678	1 539	1 546	1 370	1 445	1 550
Lappajärvi	1 664	2 109	1 634	1 852	1 045	2 018	2 100	1 619	
YHTEENSÄ	16 216	16 657	14 933	14 000	11 010	11 125	9 970	11 355	10 167
<u>Suun terveydenhuolto</u>									
Kauhava	20 264	20 120	19 942	19 057	19 687	19 044	19 760	18 984	18 534
Evijärvi	3 312	3 245	3 015	3 771	3 196	3 266	3 367	3 308	3 360
Lappajärvi	3 879	4 379	4 159	4 723	4 368	4 350	4 020	4 331	
YHTEENSÄ	27 455	27 744	27 116	27 551	27 251	26 660	27 147	26 623	21 894

7.2 Suoritehinnat 2012 - 2019 tehtävittäin

2014 kotihoidon jäsenkuntaosuus laskettu eur/yli 65-vuotias ja 2015 eur/tiimien palkkakustannukset.

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Perheneuvola								
Käynnin/suoritteen (2014) hinta, €	80,98	77,94	120,09	205,96	227,74	223,50	180,38	219,32
Musiikkiterapia								
Käyntikerran hinta, €	60,59	158,65	151,32	95,05				
Lastensuojelun sosiaali- ja perhetyö								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	40,37	48,94	46,98	55,74	59,33	53,92	53,35	69,95
Perhe- ja laitoshoido								
Hoitopäivän hinta, €	156,41	146,39	143,83	141,93	165,02	171,34	168,09	167,45
Päihdepalvelut								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	11,96	7,39	7,00	6,32	6,51	5,47	5,41	3,67
Vammaisten ja mielenterveys- kuntoutujien asumispalvelut								
Hoitopäivähinta, €	72,21	83,94	92,07	103,38				
Mt-kuntoutujien asumispalvelu 2016 alkaen erillisenä tehtävänä								
Hoitopäivän hinta, €					62,92	64,19	65,92	64,67
Vammaisten asumispalvelu 2016 alkaen erillisenä tehtävänä								
Hoitopäivän hinta, €					148,76	154,39	156,17	166,65
Työ- ja päivätoiminta								
Osallistumispäivän hinta, €	61,53	65,63	63,97	64,95	67,07	74,40	79,20	80,61
Sosiaali- ja muut tukitoimet (sis. mm. avustajien palkat ja kulj.palvelut)								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	84,34	93,88	93,28	104,82	134,78	143,59	146,07	155,95
Aikuissosiaalityö ja työhön kuntoutus/ työmarkkinatuki								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	20,30	28,76	19,98	22,65	24,32	22,92	24,96	34,50
- 2014 lähtien työmarkkinatuki läpilaskutuksena								

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kotihoito								
Käyntikerran hinta, €	32,82	38,07	24,65	20,86				
Asiakastunnin hinta, €			54,72	49,91	50,35	47,88	48,24	46,55
Palveluasuminen								
Hoitopäivän hinta, €	37,57	41,13	42,17	52,54	49,28	0,00	0,00	0,00
Tehostettu palveluasuminen								
Hoitopäivän hinta, €	79,38	83,52	87,23	95,23	98,44	99,06	110,55	112,29
Laitohoito								
Hoitopäivän hinta, €	112,99	114,20	148,17	125,56	134,89	0,00	0,00	0,00
Avohoito/avosairaanhoito								
Käyntikerran hinta, €	113,62	107,95	64,39	68,32	64,99	67,97	75,60	79,66
Avosairaanhoito/lääkärikäynti								
Käyntikerran hinta, €			137,76	150,46	82,66	94,67	119,05	105,2
Terveysneuvonta								
Käyntikerran hinta, €	54,19	60,66	64,32	71,01	53,73	51,30	41,55	49,31
Vuorohoito-osasto								
Hoitopäivän hinta, €	156,65	159,29	161,03	186,29				
Kuntoutusosasto								
Hoitopäivän hinta, €	193,82	211,72	194,98	218,21	287,88	271,54	499,50	
Sairaalaosasto								
Hoitopäivän hinta, €	252,38	252,06	276,68	288,72	295,15	280,03	339,10	409,12
Suun terveydenhuolto								
Hoitokäynnin hinta, €	61,68	64,60	67,88	70,35	65,17	61,63	63,37	66,23
Työterveyshuolto								
Jäsenkuntalaskutus, €/asukas	9,18	0,85	5,33	5,45	5,76	1,30	11,40	5,98

7.3 Jäsenkuntien kuntaosuuksien menokehitys 2012 - 2019

Evijärven osalta erikoissairaanhoidon ja Eskoon menot on otettu huomioon vuoden 2017 alusta.

Sairaankuljetus on siirtynyt 1.1.2013 lähtien sairaanhoitopiirin vastuulle ja sisältyy erikoissairaanhoidon. Aiempina vuosina sairaankuljetus on sisältynyt perusterveydenhuollon kustannuksiin.

Varhaiskasvatus on siirtynyt 1.8.2014 Kauhavan kaupungin hoidettavaksi. Varhaiskasvatus sisältyy sosiaalipalveluiden kustannuksiin 31.7.2014 saakka.

Vuoden 2017 alusta KELA:n vastuulle siirtyneen perustoimeentuloturvan kustannukset sisältyvät kuntaosuuksiin.

												MENOT/AS.
PERUSPALVELUT												2473
EVIJÄRVI	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/ Alitus		TP 2019
Sosiaalipalvelut	2 545 088	2 679 792	2 493 044	2 108 992	2 209 689	2 040 379	2 071 313	2 338 997	2 252 352	-86 645		911
Erityispalvelut						14 754	6 487	7 692	2 972	-4 720		
Ikäihmisten palvelut	2 499 274	2 742 509	2 441 025	2 386 208	2 479 398	2 408 139	2 388 782	2 298 019	2 892 097	594 078		1 169
Perusterveydenhuolto	2 289 608	1 887 043	2 107 813	2 031 037	1 778 679	1 875 206	1 645 962	1 607 859	1 765 826	157 967		714
Erikoissairaanhoido						3 541 278	3 914 309	3 597 855	3 980 340	382 485		
YHTEENSÄ:	7 333 970	7 309 343	7 041 882	6 526 237	6 467 766	9 879 756	10 026 853	9 850 422	10 893 587	1 043 165		2 794
												MENOT/AS.
												16022
KAUHAVA	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/ Alitus		TP 2019
Sosiaalipalvelut	13 742 905	14 662 009	12 941 280	10 705 292	12 563 564	12 217 639	12 453 399	12 702 036	13 732 262	1 030 226		857
Erityispalvelut	1 181 579	952 798	929 188	1 015 470	994 846	1 106 834	1 253 224	1 146 941	1 319 792	172 851		82
Ikäihmisten palvelut	12 416 258	13 134 706	13 313 878	13 166 860	14 073 261	13 421 972	15 142 102	15 005 833	15 365 590	359 757		959
Perusterveydenhuolto	12 047 580	12 198 375	12 402 230	11 895 977	10 910 055	10 024 313	11 250 965	10 968 636	11 550 049	581 413		721
Erikoissairaanhoido	18809807,6	20418476,5	21299361	21115668	21991268	21 863 873	23 514 841	21 240 150	23 734 185	2 494 035		1 481
YHTEENSÄ:	58 198 130	61 366 365	60 885 937	57 899 267	60 532 994	58 634 631	63 614 531	61 063 596	65 701 878	4 638 282		4 101
												MENOT/AS.
												3140
LAPPAJÄRVI	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/ Alitus		TP 2019
Sosiaalipalvelut	2 114 156	2 022 377	1 650 871	1 430 821	1 945 019	1 846 149	1 956 515			0		0
Erityispalvelut	157 223	187 720	332 970	216 005	147 147	240 836	178 139			0		0
Ikäihmisten palvelut	3 433 383	3 876 102	3 739 233	3 850 779	3 782 000	3 704 292	4 067 885			0		0
Perusterveydenhuolto	2 487 441	2 405 592	2 805 934	2 401 813	1 996 282	1 981 812	1 996 965			0		0
Erikoissairaanhoido	4272428,35	4068289,74	4151059	4050204	4137307,04	4 537 927	4 501 005			0		0
YHTEENSÄ:	12 464 630	12 560 081	12 680 067	11 949 622	12 007 755	12 311 016	12 700 509	0	0	0		0
PERUSPALVELUT YHT.	77 996 730	81 235 789	80 607 886	76 375 126	79 008 515	80 825 403	86 341 893	70 914 018	76 595 465	5 681 447		
Varhaiskasvatus	6 416 740	6 690 442	4 130 940	11 929	8 889							
Peruspalvelut ilman varh.kasvatusta	71 579 991	74 545 347	76 476 946	76 363 198	78 999 626	80 825 403	86 333 004	70 914 018	76 595 465	5 681 447		

MUUT PALVELUT											
Evijärvi	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/ Alitus	
Työpaja (Junki ja Kiep	23 948	12 337	37 483	10 718						0	
Nuorten työpaja	3 923	11 434	4 279	11 908						0	
Palveluliikenne	9 065	8 338	12 926	12 432	16 099	10 312	17 127	14 030	19 788	5 758	
Kauhava	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/ Alitus	
Työpaja (Junki ja Kiep	60 592	63 824	92 656	168 686						0	
Nuorten työpaja	18 833	25 124	49 951	58 838						0	
Palveluliikenne	34 844	27 367	36 907	50 785	48 850	40 489	72 116	56 118	68 105	11 987	
Lappajärvi	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/ Alitus	
Työpaja (Junki ja Kiep	1 592	1 859	8 027	6 935						0	
Nuorten työpaja	0	2 792	768	6 757						0	
Palveluliikenne	7 520	13 208	27 193	36 172	32 291	18 669	38 069			0	
MUUT PALVELUT	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/Alitus	
Evijärvi	36 936	32 109	54 689	35 058	16 099	10 312	17 127	14 030	19 788	5 758	
Kauhava	114 268	116 314	179 514	278 309	48 850	40 489	72 116	56 118	68 105	11 987	
Lappajärvi	9 112	17 859	35 988	49 864	32 291	18 669	38 069	0	0	0	
MUUT PALVELUT YH	160 316	166 281	270 191	363 231	97 240	69 470	127 312	70 148	87 893	17 745	
KAIKKI KUNTAOSUU	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ylitys/Alitus	
Evijärvi	7 370 906	7 341 452	7 096 571	6 561 295	6 483 865	9 890 068	10 043 980	9 864 452	10 913 375	1 048 923	
Kauhava	58 312 398	61 482 679	61 065 451	58 177 576	60 581 844	58 675 120	63 686 647	61 119 714	65 769 983	4 650 269	
Lappajärvi	12 473 743	12 577 939	12 716 055	11 999 486	12 040 046	12 329 769	12 738 662	0	0	0	
YHTEENSÄ	78 157 047	81 402 071	80 878 077	76 738 358	79 105 755	80 894 957	86 469 204	70 984 166	76 683 358	5 699 192	